

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ปี ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

นายสมเกียรติ แสงสว่าง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐

ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๘

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารที่ได้รวบรวมข้อมูลด้านการเกษตรจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านพื้นที่ด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐาน ของตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนแผนงานโครงการ กิจกรรมของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารฉบับนี้ได้จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของอำเภอ และศักยภาพที่เหมาะสมในการผลิตพืชอย่างถูกต้อง โดยใช้ข้อมูลทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการจัดเวทีประชาคมของชุมชนเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องของแต่ละพื้นที่ ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาด้านการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการของเกษตรกร และสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ระดับตำบลของเขตอำเภอผักไห่ได้

การทำเอกสารฉบับนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдин ปศุสัตว์อาสา กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ ในการให้ข้อมูลต่างๆ จนสามารถจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสมเกียรติ แสงสว่าง
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๓
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๓ สภาพภูมิอากาศ	๗
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๗
๓.๒ ฤดูกาล	๗
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๘
๔ เส้นทางคมนาคม	๙
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๙
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๙
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๙
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๙
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๐
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๐
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๓
๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว	๑๓
๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท	๑๔
๖.๕ การศึกษา	๑๔
๖.๖ สาธารณสุข	๑๔
๑.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๕
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๕
๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๑๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลตอนลาน	๑๘
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลตอนลาน	๑๘
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๘
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๔๕
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๔๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลตอนลาน	๔๙
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๙
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๑
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๒
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๓
ภาคผนวก	
โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว	
โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

บทที่ ๑ ข้อมูลตารางทั่วไป

หน้า

ตารางที่ ๑.๑	๒
ตารางที่ ๑.๒	๒
ตารางที่ ๑.๓	๓
ตารางที่ ๑.๔	๘
ตารางที่ ๑.๕	๑๐
ตารางที่ ๑.๖	๑๑
ตารางที่ ๑.๗	๑๓
ตารางที่ ๑.๘	๑๔
ตารางที่ ๑.๙	๑๕
ตารางที่ ๑.๑๐	๑๖
ตารางที่ ๑.๑๑	๑๗

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร

ตารางที่ ๒.๑	๑๘
ตารางที่ ๒.๒	๑๙
ตารางที่ ๒.๓	๒๐
ตารางที่ ๒.๔	๒๑
ตารางที่ ๒.๕	๒๒
ตารางที่ ๒.๖	๒๒
ตารางที่ ๒.๗	๒๓
ตารางที่ ๒.๘	๒๔
ตารางที่ ๒.๙	๒๔
ตารางที่ ๒.๑๐	๒๖
ตารางที่ ๒.๑๑	๒๗
ตารางที่ ๒.๑๒	๒๗
ตารางที่ ๒.๑๓	๒๘
ตารางที่ ๒.๑๔	๓๐
ตารางที่ ๒.๑๕	๓๑
ตารางที่ ๒.๑๖	๓๓
ตารางที่ ๒.๑๗	๓๔
ตารางที่ ๒.๑๘	๓๕
ตารางที่ ๒.๑๙	๓๕
ตารางที่ ๒.๒๐	๓๙
ตารางที่ ๒.๒๑	๔๐
ตารางที่ ๒.๒๒	๔๑
ตารางที่ ๒.๒๓	๔๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร	หน้า
ตารางที่ ๒.๒๔	๔๔
ตารางที่ ๒.๒๕	๔๔
ตารางที่ ๒.๒๖	๔๕
ตารางที่ ๒.๒๗	๔๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตร	
ตารางที่ ๓.๑	๕๓

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	หน้า
ภาพที่ ๑.๑	๑
ภาพที่ ๑.๒	๓
ภาพที่ ๑.๓	๖
ภาพที่ ๑.๔	๗
ภาพที่ ๑.๕	๙
ภาพที่ ๑.๖	๑๐
ภาพที่ ๑.๗	๑๑
ภาพที่ ๑.๘	๑๒
ภาพที่ ๑.๙	๑๓
ภาพที่ ๑.๑๐	๑๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร	
ภาพที่ ๒.๑	๑๘
ภาพที่ ๒.๒	๑๙
ภาพที่ ๒.๓	๒๐
ภาพที่ ๒.๔	๒๑
ภาพที่ ๒.๕	๒๕
ภาพที่ ๒.๖	๒๖
ภาพที่ ๒.๗	๒๘
ภาพที่ ๒.๘	๓๒
ภาพที่ ๒.๙	๓๒
ภาพที่ ๒.๑๐	๔๑
ภาพที่ ๒.๑๑	๔๓
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตร	

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

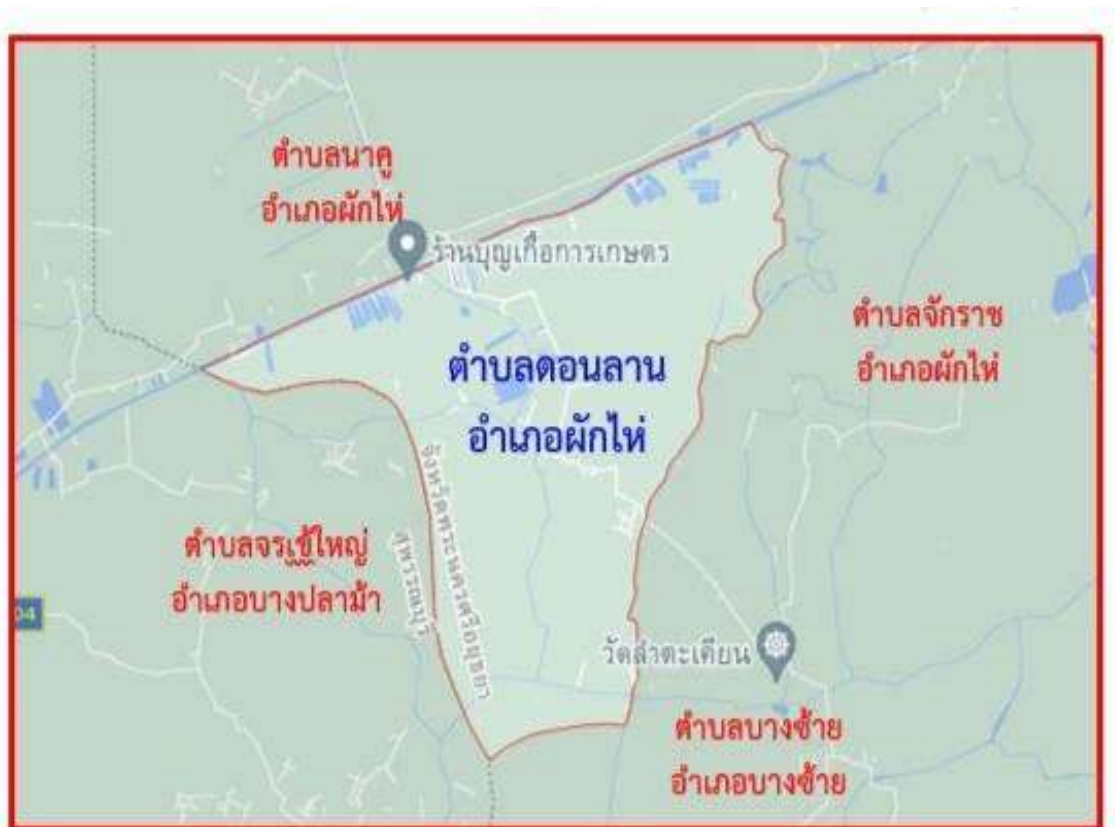
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลดอนลาน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคลองนาคุเป็นคลองสายหลัก มีโครงการชลประทานและโครงการฝักไห้ เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ทั้งหมด ๘,๙๘๙.๖๓ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร ๖,๙๖๒.๐๐ ไร่

๑.๒. อาณาเขต

ตำบลดอนลาน มีอาณาเขตติดต่อกับตำบล อำเภอก และจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ ตำบลนาคุ อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้	ติดต่อ ตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อ ตำบลจักรราช อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ ตำบลจรเข้ใหญ่ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ ๑.๑ แสดงอาณาเขตตำบลดอนลาน อำเภอฟักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : อำเภอฟักไห้, ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านเหนือวัด

หมู่ที่ ๒ บ้านดอนลาน

หมู่ที่ ๓ บ้านดอนลาน

หมู่ที่ ๔ บ้านดอนลาน

หมู่ที่ ๕ บ้านดอนลาน

หมู่ที่ ๖ บ้านสำนวน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล
จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑.๑ ตารางแสดงเขตการปกครองของแต่ละหมู่บ้านในตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ปกครอง (ไร่)
หมู่ที่ ๑	หมู่บ้านเหนือวัด	๑,๑๖๗.๒๕
หมู่ที่ ๒	หมู่บ้านดอนลาน	๑,๐๙๐.๐๐
หมู่ที่ ๓	หมู่บ้านดอนลาน	๙๘๖.๕๐
หมู่ที่ ๔	หมู่บ้านดอนลาน	๑,๙๖๓.๐๐
หมู่ที่ ๕	หมู่บ้านหมอนทอง	๑๗๙๗.๒๕
หมู่ที่ ๖	หมู่บ้านสำนวน	๑๙๘๕.๐๐

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑.๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	จำนวนบ้าน(ครัวเรือน)
หมู่ที่ ๑	หมู่บ้านเหนือวัด	๑,๑๖๗.๒๕	อบต.ดอนลาน	๗๙
หมู่ที่ ๒	หมู่บ้านดอนลาน	๑,๐๙๐.๐๐	อบต.ดอนลาน	๗๑
หมู่ที่ ๓	หมู่บ้านดอนลาน	๙๘๖.๕๐	อบต.ดอนลาน	๘๓
หมู่ที่ ๔	หมู่บ้านดอนลาน	๑๗๙๗.๒๕	อบต.ดอนลาน	๙๖
หมู่ที่ ๕	หมู่บ้านหมอนทอง	๑,๙๖๓.๐๐	อบต.ดอนลาน	๑๑๒
หมู่ที่ ๖	หมู่บ้านสำนวน	๑๙๘๕.๐๐	อบต.ดอนลาน	๑๐๑
รวม		๘,๙๘๙.๖๓		๕๔๒

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลท่าดอนลาน มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ตลอดทั้งตำบล มีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก จึงไม่มีพื้นที่ป่าไม้

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่นา ร้อยละ ๖๕.๗๐ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ ๒๕.๘๓ แหล่งน้ำ ร้อยละ ๖.๕๐ พื้นที่เบ็ดเตล็ด ร้อยละ ๑.๐๐ และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ ๐.๙๔

ตารางที่ ๑.๓ แสดงสภาพพื้นที่และการใช้ที่ดินตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	ลำดับ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๗๓.๐๐	๒๕.๘๓	๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๖.๒๐	๑.๐๐	๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๘๒๒.๐๐	๐.๙๔	๕
พื้นที่นา	๗๗๘๒.๓๗	๖๕.๗๐	๑
พื้นที่น้ำ(ชลประทาน)	๘๖๘๑.๑๓	๖.๕๐	๓

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑.๒ แสดงสภาพพื้นที่และการใช้ที่ดิน ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๓ จำนวนพื้นที่ ๙๙.๙๖ ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเลหรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโลในดิน ดินบนมีสีดำ ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาล ตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปนหรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้าง ที่ความลึกประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเลสีเขียวมะกอก และพบเปลือกหอยปน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา หรือยกร่องปลูกพืชผักและผลไม้ ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัญหาที่พบ คือ โครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแห ทำให้ไถพรวนยาก บริเวณที่มีอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นลงอยู่ในรอบปี อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง แต่ถ้าเป็นที่ลุ่มมากๆ จะมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน ควรพัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำไว้ใช้ ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำควรกว้างประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร หรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุขี้มูลปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๑๑ จำนวนพื้นที่ ๗,๔๐๒.๒๘ ไร่

ลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลางที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ดินต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก โดยเฉพาะที่ราบลุ่ม

ภาคกลาง มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกไถในดิน ดินบนมีสีดำหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาและพบจุดปะสีเหลืองฟางข้าวของสารจาโรไซด์ภายในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดรุนแรงมากถึงเป็นกรดจัดมาก

การใช้ประโยชน์ คือ ใช้ทำนา ถ้าดินเหล่านี้ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ยและปูนขาวในอัตราที่เหมาะสม และมีการควบคุมน้ำ หรือจัดระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ข้าวที่ปลูกจะให้ผลผลิตที่ดีขึ้น

ปัญหาที่พบ คือ ดินเป็นกรดจัดมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดปานกลางในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดินเกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยากคุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจัด และน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ควรไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไ่ว ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัมต่อไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไ่ว ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

พืชผักหรือผลไม้ ควรยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำควรกว้าง ประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตันต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๖ กิโลกรัมต่อหลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ -๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดิน ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ ภูมิอากาศมีลักษณะเป็นแบบร้อนชื้นหรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา (Aw) ตามการแบ่งเขตภูมิอากาศแบบเคิเปน มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๙ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดช่วงกลางเดือนเมษายน หลังจากนั้น จะได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือทำให้เข้าสู่ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ พื้นที่ตำบลบ้านใหญ่ได้รับปริมาณฝนอย่างเพียงพอ แต่ระยะเวลาของฤดูฝนและปริมาณฝนมีความแตกต่างกันไปตามฤดูกาล

๓.๒ ฤดูกาล

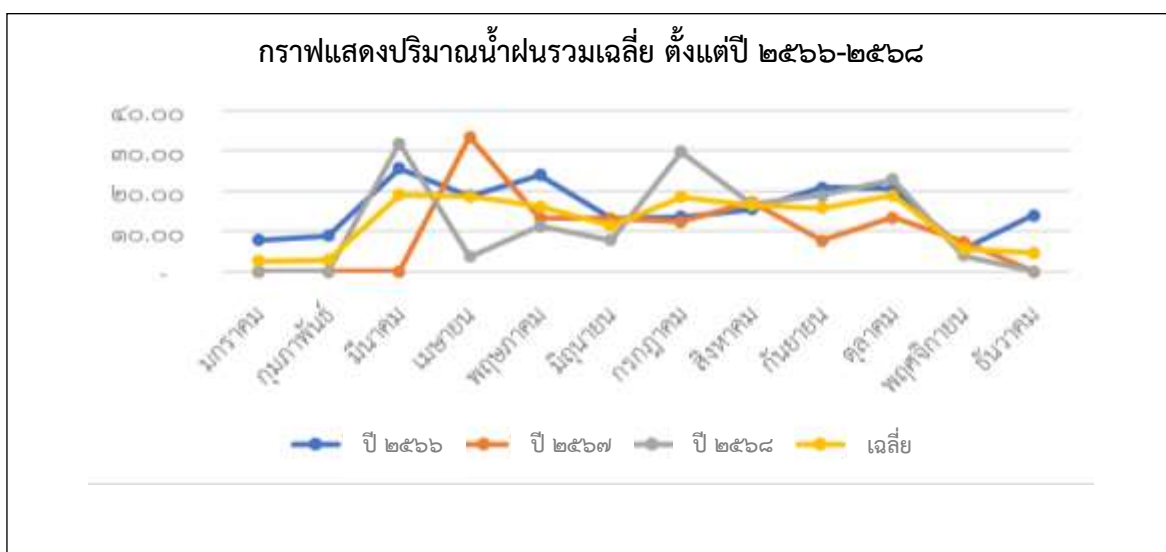
ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ของทุกปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม จนถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ของทุกปี

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม จนถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปี

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลดอนลาน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ย้อนหลัง (ปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕) โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๒.๖๒ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม มีปริมาณเฉลี่ย ๒.๐๖ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนตุลาคม มีปริมาณเฉลี่ย ๑๙.๐๑ มิลลิเมตร สำหรับปริมาณน้ำฝนระหว่างปี พบว่า พ.ศ. ๒๕๖๔ มีปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ ๑๕๑.๓๙ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๑.๔ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในพื้นที่ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑.๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘

เดือน	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	เฉลี่ย	ลำดับ
มกราคม	๗.๘๐	๐	๐	๒.๖๐	๑๒
กุมภาพันธ์	๘.๙๐	๐	๐	๒.๙๗	๑๑
มีนาคม	๒๕.๖๕	๐	๓๑.๘๐	๑๙.๑๕	๑
เมษายน	๑๘.๘๐	๓๓.๔๕	๓.๗๐	๑๘.๖๕	๓
พฤษภาคม	๒๓.๙๘	๑๓.๓๑	๑๑.๒๖	๑๖.๑๘	๖
มิถุนายน	๑๓.๒๕	๑๓.๒๔	๗.๘๔	๑๑.๔๔	๘
กรกฎาคม	๑๓.๕๖	๑๒.๔๓	๒๙.๘๐	๑๘.๖๐	๔
สิงหาคม	๑๕.๕๒	๑๗.๓๗	๑๖.๘๐	๑๖.๕๖	๕
กันยายน	๒๐.๘๙	๗.๗๔	๑๘.๙๐	๑๕.๘๔	๗
ตุลาคม	๒๐.๕๙	๑๓.๕๓	๒๒.๙๐	๑๙.๐๑	๒
พฤศจิกายน	๕.๖๐	๗.๕๐	๔.๐๐	๕.๗๐	๙
ธันวาคม	๑๔.๐๕	๐	๐	๔.๖๘	๑๐
ปริมาณน้ำฝนตลอดทั้งปี	๑๘๘.๕๙	๑๑๘.๕๗	๑๔๗.๐๐	๑๕๑.๓๙	
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	๑๕.๗๒	๙.๘๘	๑๒.๒๕	๑๒.๖๒	

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ ๒๕๖๘

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๓.๔.๑ อุณหภูมิ

ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จะมีอุณหภูมิต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคม เฉลี่ย ๑๙.๔ องศาเซลเซียส และจะมีอุณหภูมิสูงสุดในช่วงเดือนเมษายน เฉลี่ย ๓๙.๘ องศาเซลเซียส

๓.๔.๒ ความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลดอนลาน มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดในช่วงเดือนสิงหาคม เฉลี่ยร้อยละ ๗๙.๘ และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม เฉลี่ยร้อยละ ๕๙.๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมตำบล

ตำบลดอนลาน มีถนนลาดยาง ๒ เส้น เชื่อมโยงจากตำบลนาคูระยะทาง ๓ กม.และจากตำบลหนองน้ำใหญ่ระยะทาง ๒.๕ กม.มีถนนระหว่างหมู่บ้านต่าง ๆ อีกระยะทาง ๘ กม.

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๕ เส้นทางคมนาคมตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <https://www.google.co.th/maps/place/ตำบล+ท่าดินแดง+อำเภอดักไห้+จังหวัด+พระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๘>)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลดอนลาน เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ คือ คลองนาคู

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่ คลองชลประทาน ได้รับน้ำจากโครงการชันสูตร และโครงการผักไห่

แผนที่แสดงแหล่งน้ำตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๖ แหล่งน้ำธรรมชาติตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้

(ที่มา : <https://www.google.com/maps/ตำบลดอนลาน>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลดอนลาน ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำนา มีพื้นที่การเกษตร ๖,๘๖๕.๐๐ ไร่ โดยอยู่พื้นที่เขตชลประทานทั้งหมด

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

พืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ไม้ดอก

ตารางที่ ๑.๕ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี ๒๕๖๘

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
๑	๑,๓๑๒.๐๐	๖๘๓.๒๕	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๖๘๕.๒๕
๒	๑,๑๘๖.๐๐	๔๙๗.๐๐	๐	๐	๐	๘	๐	๐	๕๐๕.๐๐
๓	๑,๓๔๑.๕๐	๖๕๒.๕๐	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๖๕๔.๕๐
๔	๖๒๕.๒๕	๑,๖๕๒.๒๕	๐	๐	๐	๐	๒	๔๖	๑,๗๐๐.๒๕
๕	๕๐๖.๕๐	๑,๘๒๓.๐๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑,๘๒๕.๐๐
๖	๔๙๓.๕๐	๑,๕๕๗.๐๐	๐	๐	๐	๑	๓๖	๐	๑,๕๙๔.๐๐
พื้นที่รวม	๘,๙๘๙.๖๓	๖,๘๖๕.๐๐	๐	๐	๐	๑๔.๐๐	๓๙.๐๐	๔๖.๐๐	๖,๙๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้, ๒๕๖๘

ระบบการผลิตด้านประมง

ระบบการผลิตด้านการประมงของตำบลดอนลาน พบว่าส่วนใหญ่จะทำการเลี้ยงปลาในบ่อดิน มีการเลี้ยงปลาอยู่บ้าง ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในสระเก็บน้ำขนาดเล็ก ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมชลประทาน หรือกรมพัฒนาที่ดินส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเท่านั้น การพัฒนาการเลี้ยงปลาในตำบลนาคู ยังมีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำสำหรับการเลี้ยงปลาอยู่มาก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ดำเนินการเลี้ยงปลาจะเลี้ยงในร่องสวนเพื่อเสริมรายได้

พื้นที่ตำบลดอนลาน มีเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ทั้งหมด ๘,๒๗๕.๕๓ ไร่ โดยแบ่งเป็นเขตความเหมาะสมปานกลาง จำนวน ๑๒๘๗.๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๕ และเขตความเหมาะสมเล็กน้อย จำนวน ๖๙๘๗.๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔๕

ตารางที่ ๑.๖ เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

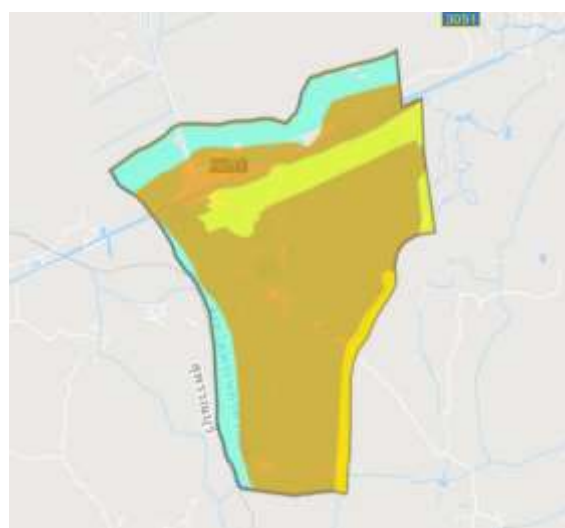
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมสูงที่สุด	๐.๐๐	๐.๐๐
เหมาะสมสูง	๐๐.๐๐	๐.๐๐
เหมาะสมปานกลาง	๑๒๘๗.๙๑	๑๕.๕๕
เหมาะสมเล็กน้อย	๖๙๘๗.๖๒	๘๔.๔๕
รวมทั้งสิ้น	๘,๒๗๕.๕๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : กรมประมง, ๒๕๖๘

เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำอธิบาย

แหล่งน้ำผิวดิน

พื้นที่ชลประทานปัจจุบัน

ตำแหน่งและเส้นทาง

ที่ตั้งอำเภอ

สัตว์น้ำจืด

เหมาะสมสูง

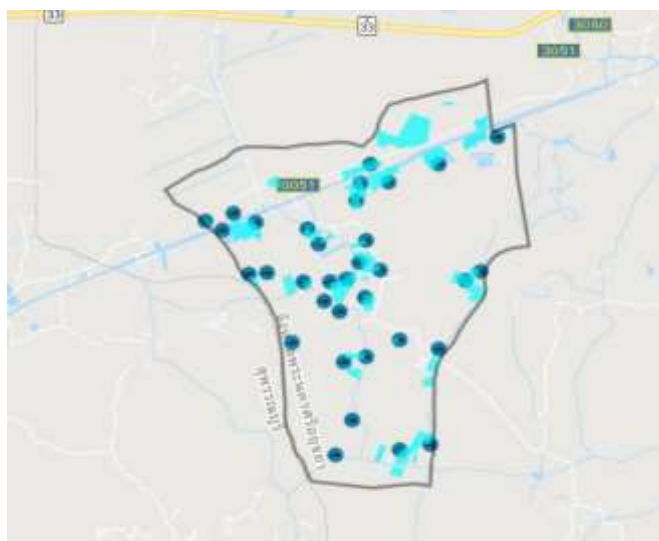
เหมาะสมปานกลาง

เหมาะสมเล็กน้อย

ภาพที่ ๑.๗ แผนที่แสดงเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑.๘ แผนที่แสดงพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/#>, ๒๕๖๘)

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้/หนี้สินครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)

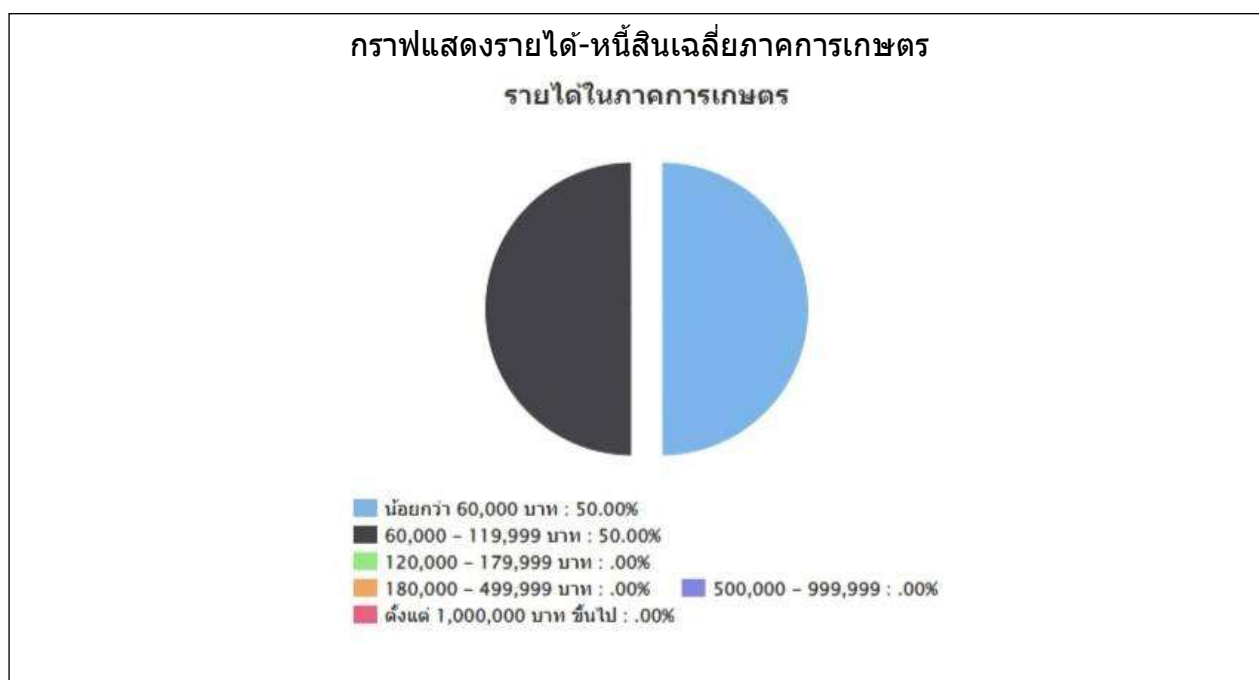
เกษตรกรตำบลดอนลาน มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง ๑๐๐,๐๐๑-๕๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙๔ รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง ๕๐,๐๐๑-๑๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๘ และมีรายได้ระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๔ ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลดอนลานมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๗๒,๗๑๔.๐๖ บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ ๖ มีรายได้เฉลี่ย ๒๒๕,๗๖๙.๒๓ บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ ๑ มีรายได้เฉลี่ย ๒๒๑,๕๐๐.๐๐ บาทต่อปี และหมู่ที่ ๔ มีรายได้เฉลี่ย ๙๐,๘๕๗.๑๔ บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่ไม่มีข้อมูลรายได้ คือ หมู่ที่ ๗ เนื่องจากเป็นเกษตรกรนอกพื้นที่

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรตำบลดอนลาน มีหนี้สินในครัวเรือนมากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๑ บาท จำนวน ๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑๙ รองลงมา คือ มีหนี้สินระหว่าง ระหว่าง ๑๐๐,๐๐๑-๕๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๘ และมีหนี้สิน ระหว่าง ๒๐,๐๐๑-๕๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๙ ตามลำดับ

เกษตรกรตำบลดอนลาน มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๔๒,๑๒๕.๐๐ บาทต่อปี โดยเกษตรกรหมู่บ้านที่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงสุด คือ หมู่ที่ ๑ มีหนี้สินเฉลี่ย ๓๒๕,๐๐๐.๐๐ บาทต่อปี รองลงมา คือ หมู่ที่ ๔ มีหนี้สินเฉลี่ย ๒๗๗,๑๔๒.๘๖ บาทต่อปี และหมู่ที่ ๓ มีหนี้สินเฉลี่ย ๑๖๘,๗๕๐.๐๐ บาทต่อปี สำหรับหมู่ที่มีหนี้สินต่ำสุด คือ หมู่ที่ ๒ มีรายได้เฉลี่ย ๕๗,๘๕๗.๑๔ บาทต่อปี และสำหรับหมู่ที่ไม่มีข้อมูลรายได้ คือ หมู่ที่ ๗ เนื่องจากเป็นเกษตรกรนอกพื้นที่

ภาพที่ ๑.๙ แสดงรายได้-หนี้สินเฉลี่ยภาคการเกษตร ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย.๖๘)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เท่ากับ ๓๓๙,๖๒๑ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๗) มีมูลค่า เท่ากับ ๔๑๒,๗๐๑ ล้านบาท ลดลง ๗๓,๐๘๐ ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๔๓๙,๑๕๙ บาท/คน/ปี ลดลงจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๗) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี จำนวน ๔๕๔,๙๕๓ บาท

ตารางที่ ๑.๗ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘

รายการ	ปี พ.ศ.		
	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	๖๙๑,๖๔๑	๔๑๒,๗๐๑	๓๓๙,๖๒๑
ภาคเกษตร (ร้อยละ)	๖.๔	๖.๔๗	๖.๘๓
ภาคบริการ (ร้อยละ)	๙.๐	๖๙.๕๐	๓๑.๒๓
ภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ)	๕๔.๖	๖๗.๓๓	๖๕.๔๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๗๙๗,๔๑๖	๔๕๔,๙๕๓	๔๓๙,๑๕๙

ที่มา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ.๒๕๖๘

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลดอนลาน มีประชากรทั้งสิ้น ๒,๒๓๙ คน จำนวนครัวเรือน ๕๔๒ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑,๐๘๓ คน หญิง ๑,๑๕๖ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑.๘ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	๑	๗๙	๓๘	๑๖๑	๑๕๙	๓๒๐
๒	๒	๗๑	๓๔	๑๔๓	๑๗๑	๓๑๔
๓	๓	๘๓	๔๒	๒๖๗	๓๐๐	๕๖๗
๔	๔	๙๖	๕๗	๑๗๖	๑๗๘	๓๕๔
๕	๕	๑๑๒	๖๗	๒๐๓	๒๑๘	๔๒๑
๖	๖	๑๐๑	๕๓	๑๓๓	๑๓๗	๒๖๓
รวม		๕๔๒	๒๙๑	๑,๐๘๓	๑,๑๕๖	๒,๒๓๙

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอผักไห่ ,พ.ศ.๒๕๖๘

๖.๔ การศึกษา

ตำบลดอนลาน มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๑ แห่ง แยกออกเป็น

- ๑) โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๐ แห่ง
- ๒) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ๑ แห่ง คือ
 - ๒.๑) โรงเรียนวัดดอนลาน
- ๓) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๐ แห่ง
- ๔.) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๐ แห่ง คือ

๖.๕ การสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

- ๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๐ เตียง ๐ แห่ง
- ๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๐ แห่ง
- ๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

- ๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ ๐ แห่ง
- ๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล ๐ แห่ง
- ๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๐ แห่ง
- ๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ ๐ แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

- ๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๐ คน
- ๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๐ คน

๑.๓.๓ เกสักร จำนวน ๐ คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๐ คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๓ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ตำบลดอนลาน ประชากรในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

วัฒนธรรมประเพณีในตำบลท่าดินดอนลาน เดือน มกราคม

- ประเพณีวันสงกรานต์ เดือนเมษายน

- ประเพณีลอยกระทง เดือนตุลาคม พฤศจิกายน

- ประเพณีวันเข้าพรรษา เดือนกรกฎาคม ออกพรรษา เดือนตุลาคม

๖.๗ ข้อมูลสาธารณูปโภค

ประปา ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลดอนลาน มีการใช้น้ำประปาทั่วครัวเรือน โดยใช้น้ำจากประปาหมู่บ้าน จำนวน ๖ จุด

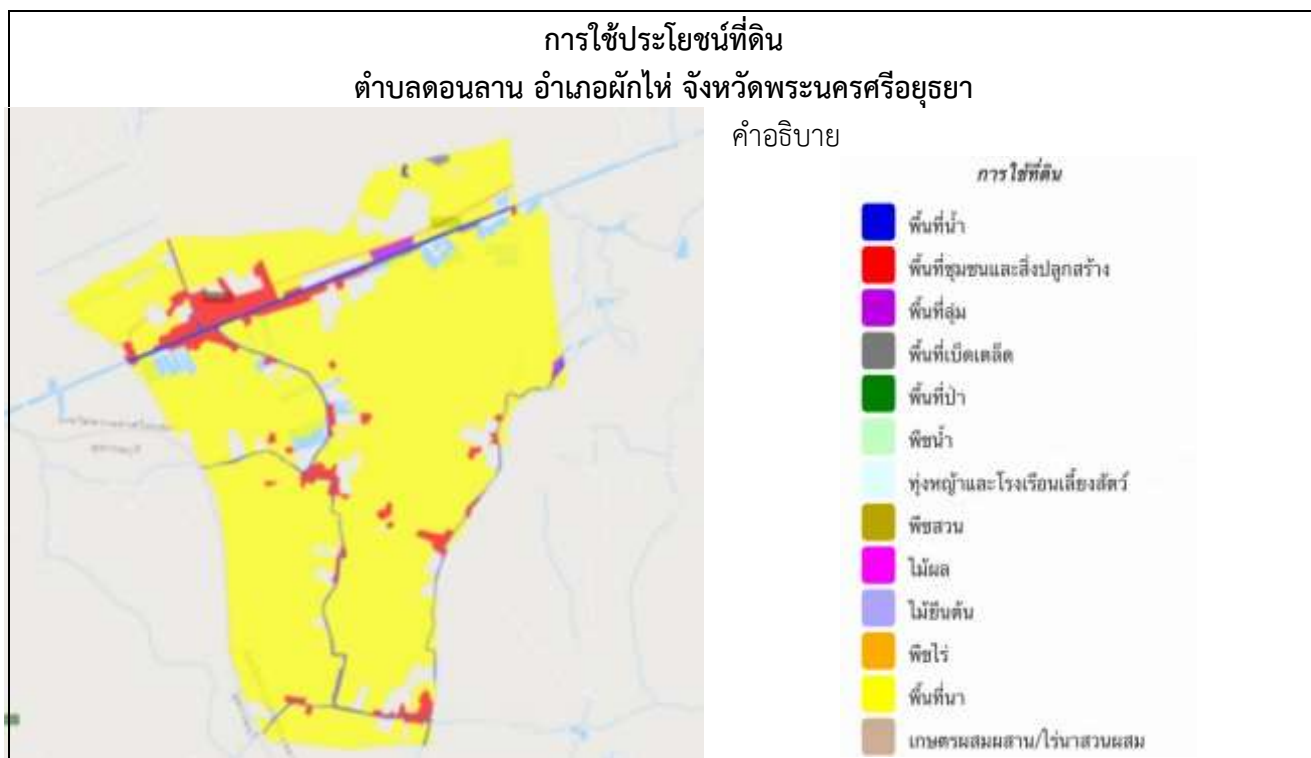
ไฟฟ้า ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลดอนลาน มีการใช้ไฟฟ้าทั่วครัวเรือน ดำเนินงานโดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอผักไห่

โทรศัพท์ ปัจจุบันในเขตพื้นที่ตำบลดอนลาน มีผู้ให้บริการโทรศัพท์ประจำครอบครัวทุกพื้นที่ภายใต้การให้บริการของ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ ๓BB ที่ให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองผักไห่ และ มีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่าย AIS DTAC และ TRUE ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดโดยผู้ให้บริการ เกษตรกร ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากมีความสะดวกในการพกพา

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลดอนลาน การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๖,๘๔๕ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๘๐.๐๑ ตารางที่ ๑.๙ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๐.๐๐	๐.๐๐
พืชไร่	๐.๐๐	๐.๐๐
ไม้ยืนต้น	๖.๖๓	๐.๐๗
ไม้ผล	๖๑.๙๖	๐.๗๒
พืชสวน	๖๗.๑๒	๐.๗๘
พื้นที่นา	๖,๘๔๕	๘๐.๐๑
พื้นที่น้ำ	๐.๐๐	๐.๐๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๘๒๒.๒๕	๙.๖๕
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๒๑.๖๗	๐.๒๕
พื้นที่ลุ่ม	๓๑.๑๘	๐.๓๖
พื้นที่น้ำ	๒๐๐.๑๑	๒.๓๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๗๓.๐๐	๕.๕๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒๖.๒๐	๐.๓๐

ภาพที่ ๑.๑๐ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (การใช้ประโยชน์ที่ดิน), พ.ศ. ๒๕๖๘

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลดอนลาน พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๖,๘๖๕.๐๐ ไร่ รองลงมา คือ ไม้ดอก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔๖.๐๐ ไร่ และพืชผัก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓๙.๐๐ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๑.๑๐ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
๑	๑,๓๑๒.๐๐	๖๘๓.๒๕	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๖๘๕.๒๕
๒	๑,๑๘๖.๐๐	๔๙๗.๐๐	๐	๐	๐	๘	๐	๐	๕๐๕.๐๐
๓	๑,๓๔๑.๕๐	๖๕๒.๕๐	๐	๐	๐	๒	๐	๐	๖๕๔.๕๐
๔	๖๒๕.๒๕	๑,๖๕๒.๒๕	๐	๐	๐	๐	๒	๔๖	๑,๗๐๐.๒๕
๕	๕๐๖.๕๐	๑,๘๒๓.๐๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๑,๘๒๕.๐๐
๖	๔๙๓.๕๐	๑,๕๕๗.๐๐	๐	๐	๐	๑	๓๖	๐	๑,๕๙๔.๐๐
พื้นที่รวม	๘,๙๘๙.๖๓	๖,๘๖๕.๐๐	๐	๐	๐	๑๔.๐๐	๓๙.๐๐	๔๖.๐๐	๖,๙๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไห้, ๒๕๖๘

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลดอนลาน มีวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑ กลุ่ม ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑.๑๑ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนเมล็ดพันธุ์ดีบ้านดอนลาน	๕/๓	๑	ดอนลาน	๑๙	นางสาวบำรุง ลาภานิกรณ์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ตำบลดอนลาน ไม่มีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลดอนลาน

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลดอนลาน มีครุฑเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน) จำนวน ๒๙๐ ครุฑเรือน สมาชิกครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๓๘๐ คน เฉลี่ย ๑ ครุฑเรือน จะมีสมาชิก ๑.๓๑ คน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปีจำนวน ๘๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๖ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๒ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๘ และ อายุ ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๕๘ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ตามลำดับ

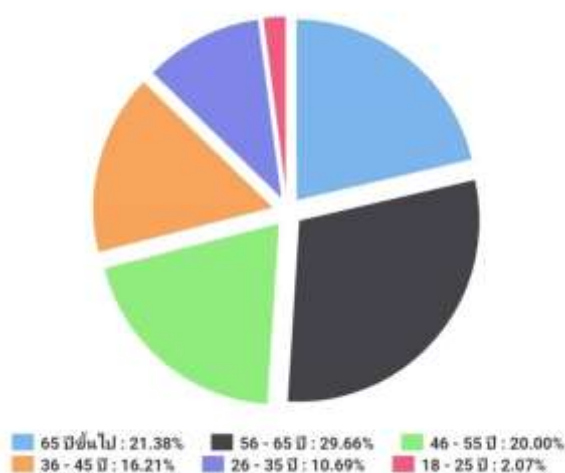
ตารางที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ	ลำดับที่
๖๕ ปีขึ้นไป	๖๒.๐๐	๒๑.๓๘	๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๘๖.๐๐	๒๙.๖๖	๑
๔๖ - ๕๕ ปี	๕๘.๐๐	๒๐.๐๐	๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๗.๐๐	๑๖.๒๑	๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๑.๐๐	๑๐.๖๙	๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๖.๐๐	๒.๐๗	๖
รวม	๒๙๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ , พ.ศ. ๒๕๖๘

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๒.๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลดอนลาน มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่ เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๒๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๑๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๐.๐๐ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๐

ตารางที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒๗๐.๐๐	๙๓.๑๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๐.๐๐	๖.๙๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ , พ.ศ.๒๕๖๘

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒.๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลท่าดินแดง อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย.๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ดิน จำนวน ๑๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๐ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖๗ และ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๓ ตามลำดับ

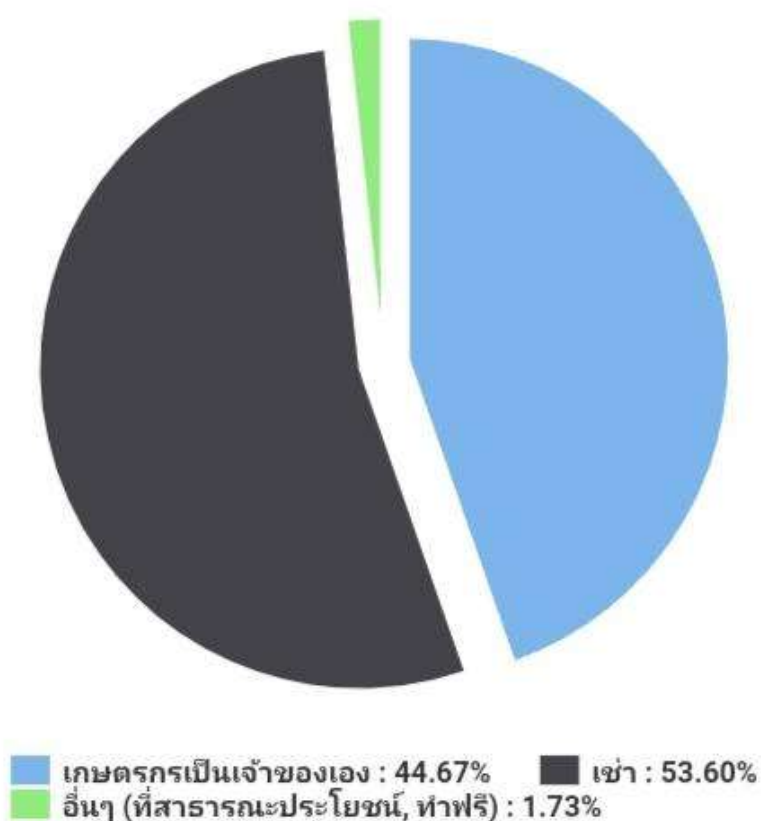
ตารางที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๕๕.๐๐	๔๔.๖๗
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๖.๐๐	๑.๗๓
เช่า	๑๘๖.๐๐	๕๓.๖๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ.๒๕๖๘

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๒.๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย.๖๘))

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลดอนลาน มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภทสิทธิ์ จำนวน ๑๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งตำบลดอนลาน ไม่มีเกษตรกรที่ถือครองที่ดิน แบบ ส.ป.ก. ทุกประเภท ไม่มีเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน และไม่มีเกษตรกรที่มีเอกสารสิทธิ์ประเภทอื่น ๆ

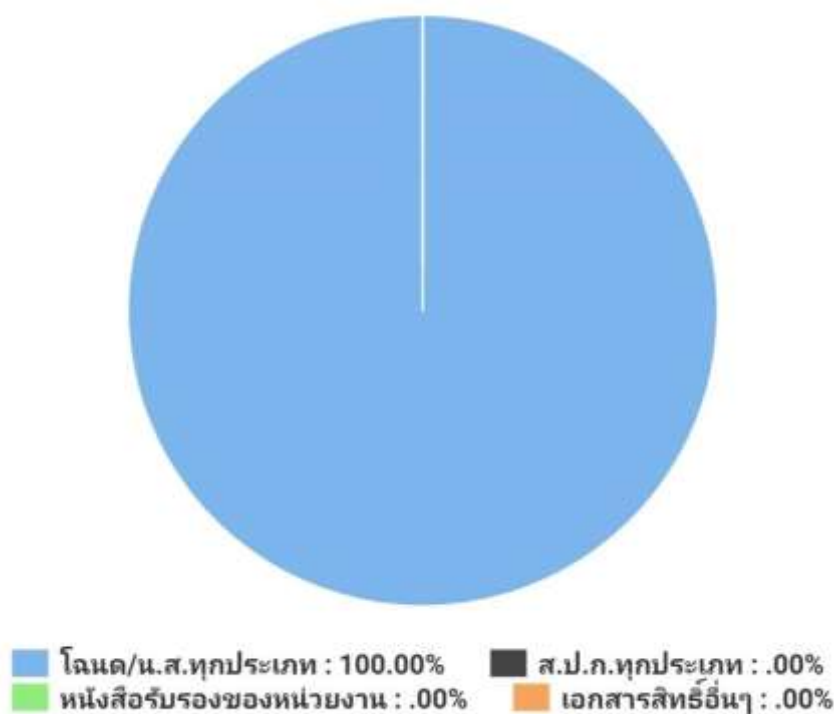
ตารางที่ ๒.๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๕๕.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๕๕.๐๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๘)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ.๒๕๖๘

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๒.๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๘ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย.๖๘))

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลดอนลาน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๐ กลุ่ม มีสมาชิก ๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๐ กลุ่ม สมาชิก ๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๑๙ ราย ไม่มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ตารางที่ ๒.๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		ศูนย์ข้าวชุมชน		สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑๙	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ มีแหล่งเรียนรู้ บริการด้านการเกษตร ดังนี้ มีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ มีศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) ๑ ศูนย์ มีศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ มีศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๑ ศูนย์ ไม่มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน และไม่มีแปลงใหญ่

ตารางที่ ๒.๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

ตำบล	ศพก.	ศพก.เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
ดอนลาน	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐
รวม	๑	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลดอนลาน มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๖ ราย และหมอดินอาสา ๒ ราย อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่ ตารางที่ ๒.๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไห้ พระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่/ตำบลท่า ดินแดง	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หมู่ที่ ๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๒	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๓	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๔	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๕	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
หมู่ที่ ๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๐	๒	๖	๐	๐	๐

ที่มา : <https://asa-center.doae.go.th/report-๓>, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลท่าดินแดง ไม่มีมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลดอนลาน มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.เครือข่าย) ๑ ศูนย์

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนลาน

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางสาวบำรุง ลาภานิกรณ์ (หยิก)

บ้านเลขที่ ๕/๓ หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนลาน อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : จุดเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

การนำไปใช้ประโยชน์ : เมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพ จำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน

หลักสูตรการเรียนรู้ :

1. จุดเรียนรู้การเตรียมดินและผลิตปุ๋ยอินทรีย์
2. จุดเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์และจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง
3. จุดเรียนรู้การจัดการและการดูแลแปลงข้าวให้ได้คุณภาพดี
4. จุดเรียนรู้การเก็บเกี่ยวข้าวคุณภาพดี
5. จุดเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

ตารางที่ ๒.๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนลาน อำเภอดักไ้

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดอนลาน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนลาน	ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว คุณภาพดี	๑	ดอนลาน	นางสาวบำรุง ลาภานิกรณ์	๐๙๕-๗๐๖๖๙๙๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไ้, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ตำบลดอนลาน ทรัพยากรดินส่วนใหญ่เป็นดินในที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๑๕,๓๒๓.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๐๗ และเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ด เนื้อที่ ๑๔๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๓

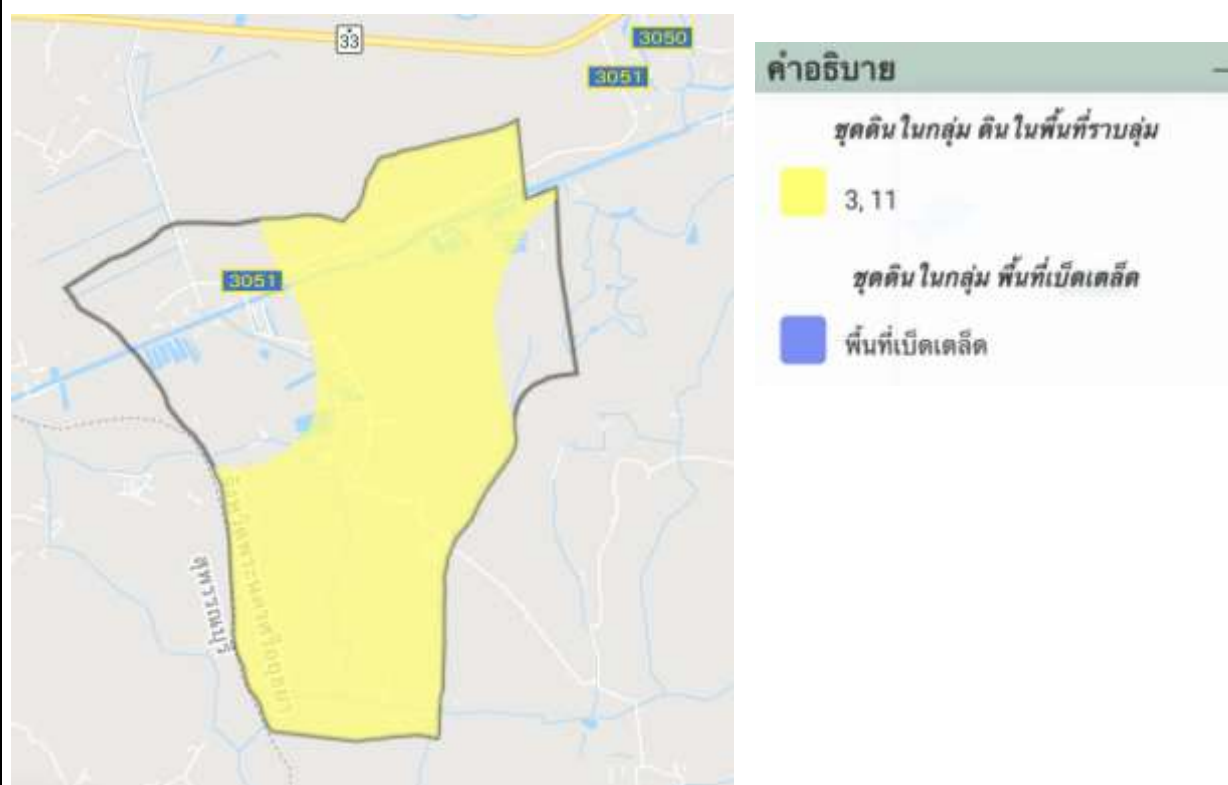
ตารางที่ ๒.๙ แสดงทรัพยากรดินตำบลดอนลาน อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในที่ราบลุ่ม	๑๕,๓๒๓.๐๐	๙๙.๐๗
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น	๐.๐๐	๐.๐๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๐.๐๐	๐.๐๐
กลุ่มชุดดินผสม	๐.๐๐	๐.๐๐
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐.๐๐	๐.๐๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๔๔.๐๐	๐.๙๓
รวมทั้งสิ้น	๑๕,๔๖๗.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๘

พื้นที่ทรัพยากรดินตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๘)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลดอนลาน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๒ บ่อ แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลดอนลาน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน - แห่ง
- โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑ แห่ง
- โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง
- โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง
- แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๑ แห่ง

๑.๓ สีน้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สิน้า GI

ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัตรพระนครศรีอยุธยา ไม่มีสิน้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สิน้า GI

๑.๔ สิน้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสิน้า : ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ที่มีเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ทั้งหมด จังนวน ๙,๒๙๘.๐๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จังนวน ๗,๗๘๒.๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๗๐ และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จังนวน ๑,๕๑๕.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๐

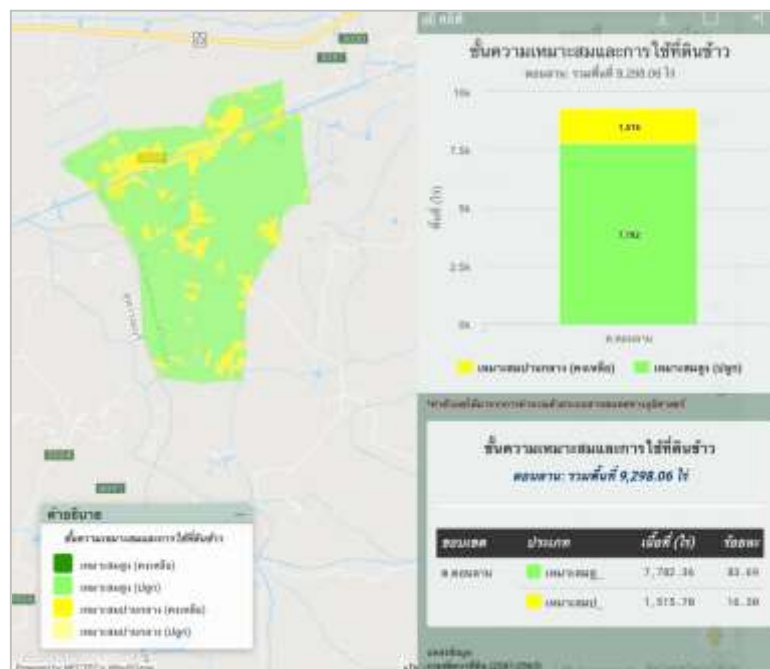
ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงขันความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกข้าวตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัตรพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
เหมาะสมมาก (S๑)	๗,๗๘๒.๓๖	๘๓.๗๐
เหมาะสมปานกลาง (S๒)	๑,๕๑๕.๗๐	๑๖.๓๐
เหมาะสมน้อย (S๓)	๐	๐.๐๐
ไม่เหมาะสม (N)	๐	๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น	๙,๒๙๘.๐๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๘)

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัตรพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๖,๘๖๕.๐๐ ไร่ โดยหมู่ที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๕ จำนวน ๑,๘๒๓.๐๐ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๖๕๒.๒๕ ไร่ จำนวน และหมู่ที่ ๖ จำนวน ๑,๕๕๗.๐๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	๑	๖๘๓.๒๕
๒	๒	๔๙๗.๐๐
๓	๓	๖๕๒.๕๐
๔	๔	๑,๖๕๒.๒๕
๕	๕	๑,๘๒๓.๐๐
๖	๖	๑,๕๕๗.๐๐
	รวม	๖,๘๖๕.๐๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่ พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

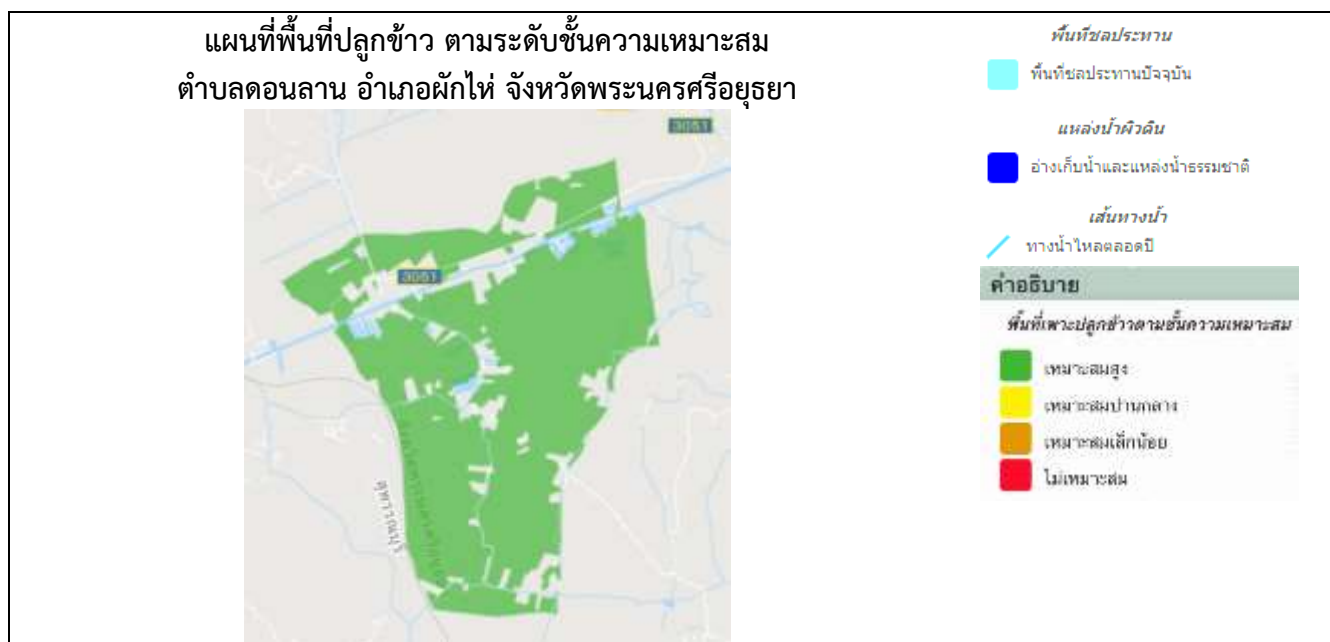
ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๗,๗๘๒.๓๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗,๗๘๒.๓๖ ไร่ คิดเป็น ๑๐๐

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๔,๔๓๑.๑๖ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลทำดินแดง	๗,๗๘๒.๓๖	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๗,๗๘๒.๓๖

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แหล่งข้อมูล : ข้อมูลการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒.๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๖,๘๖๕.๐๐ ไร่ ๒๖๗ ครัวเรือน โดยหมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๕ จำนวน ๑,๘๒๓.๐๐ ไร่ จำนวน ๖๓ ครัวเรือน รองลงมา คือ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑,๖๕๒.๒๕ ไร่ จำนวน ๕๔ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๖ จำนวน ๑,๕๕๗.๐๐ ไร่ ๕๗ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
๑	๒๙	๖๘๓.๒๕	๖๘๓.๒๕	๖๖๙.๐๐
๒	๒๘	๔๙๗.๐๐	๔๙๗.๐๐	๔๘๗.๐๐
๓	๓๖	๖๕๒.๕๐	๖๕๒.๕๐	๖๔๑.๐๐
๔	๕๔	๑,๖๕๒.๒๕	๑,๖๕๒.๒๕	๑,๖๔๒.๐๐
๕	๖๓	๑,๘๒๓.๐๐	๑,๘๒๓.๐๐	๑,๘๒๓.๐๐
๖	๕๗	๑,๕๕๗.๐๐	๑,๕๕๗.๐๐	๑,๕๓๕.๐๐
รวม	๒๖๗	๖,๘๖๕.๐๐	๖,๘๖๕.๐๐	๖,๗๙๗.๐๐

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_๖๒_fmddfbd_ap/๑๔/๐๕//, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลท่าดินแดง เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์ มีความบริสุทธิ์ ตรงตามพันธุ์ ไม่มีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่น หรือเมล็ดวัชพืช เมล็ดที่มีโรคและแมลงทำลาย รวมทั้งสิ่งเจือปนอื่นๆ มาปนอยู่ เมล็ดมีความงอกดี เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยจัดหาได้จากแหล่งที่น่าเชื่อถือจากหน่วยงานราชการ ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าว และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ของกรมการข้าว หรือจัดหาซื้อเมล็ดพันธุ์จากสหกรณ์การเกษตร ศูนย์ข้าวชุมชน และเอกชนผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร หรือ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ กข๔๑ กข๔๗ และพิษณุโลก ๑

(๒) การเตรียมดิน

เป็นการเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสำหรับการปลูกข้าว ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของข้าว โดยปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการงอกของเมล็ดข้าว การเจริญเติบโตของข้าว รวมถึงการช่วยควบคุมวัชพืช โรค แมลงศัตรูข้าวและสัตว์ศัตรูข้าวที่อาศัยอยู่ในดิน การเตรียมดินยังส่งผลให้ฟางข้าว ตอซังข้าวและวัชพืชถูกไถกลบลงไปในดินเป็นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน นอกจากนี้ยังทำให้ธาตุอาหารพืชที่สะสมอยู่ในดินชั้นล่างกลับขึ้นมาอยู่บนผิวดิน วิธีการเตรียมดินเพื่อปลูกข้าว นั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดินและสภาพแวดล้อมในแปลงนา ก่อนการปลูก โดยการ ไถตะ ไถแปร คราด และทำเทือก

(๓) การปลูก

การปลูกได้การหว่านข้าว โดยหว่านให้สม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ทำให้ผลผลิตสูง

(๔) ระบบการให้น้ำ

น้ำในนาหลังจากปลูกข้าวแล้ว ควรควบคุมระดับน้ำให้อยู่ประมาณ ๕ เซนติเมตร เพราะน้ำในระดับนี้ เพียงพอต่อความต้องการของต้นข้าว เพื่อคุมวัชพืชไม่ให้งอกมาแย่งปุ๋ย และยังสามารถละลายปุ๋ยที่เข้มข้นให้เจือจาง กระจายได้พอเหมาะไปทั่วแปลง แต่หากน้ำมีมากเกินไปจะทำให้ปุ๋ยเจือจาง ระบายไปกับน้ำเมื่อถูกแสงแดด และเมื่อต้นข้าวออกรวงได้แล้วประมาณ ๒ สัปดาห์ จะต้องไขน้ำออกจากรนา ให้หมด เพื่อให้เมล็ดแก่พร้อมที่จะเก็บเกี่ยวได้ใน ขณะที่ดินนานั้นแห้ง ทำให้สะดวกแก่การเข้าไปเก็บเกี่ยว การขาดน้ำในระยะการเจริญเติบโตของข้าว นอกจากจะทำให้ต้นข้าวไม่เจริญเติบโตแล้ว ยังทำให้ เกิดมีวัชพืชจำนวนมากด้วย

(๕) การดูแลรักษา

ในระหว่างการเจริญเติบโตของต้นข้าว ตั้งแต่การหว่านเมล็ด ต้นข้าวต้องการน้ำและปุ๋ย สำหรับการเจริญเติบโต ในระยะนี้ต้นข้าวอาจถูกโรคและแมลงศัตรูข้าวหลายชนิดเข้ามาทำลายต้นข้าว โดยทำให้ต้นข้าวแห้งตาย หรือผลผลิตต่ำและคุณภาพเมล็ดไม่ได้มาตรฐาน เพราะฉะนั้นนอกจากจะมีวิธีการปลูกที่ดี จะต้องมีการดูแลรักษาที่ดีอีกด้วย เกษตรกรจะหมั่นออกไปตรวจดูต้นข้าวที่ปลูกไว้เสมอ ๆ ในแปลงที่ปลูกข้าว จะต้องมีการกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย ฉีดฮอร์โมนพืช และใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูที่อาจเกิดระบาดขึ้นได้ ในแปลงข้าวจะต้องมีการใส่ปุ๋ย ให้น้ำเพียงพอต่อความต้องการของต้นข้าวในแต่ละระยะการเจริญเติบโต และใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าว

(๖) การใส่ปุ๋ย

เลือกใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมให้เหมาะสมกับชนิดดิน โดยเกษตรกรจะใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ หรือใส่ปุ๋ยรองพื้น ใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ และใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ซึ่งปริมาณการใส่ปุ๋ยต่อไร่จะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ โดยไม่ใส่มากหรือน้อยจนเกินไป

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเกษตรกรจะเก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง คือ ระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวที่นับจากวันที่ข้าวออกดอกไปแล้ว ๒๘-๓๐ วัน และเก็บเกี่ยวในสภาพที่นาแห้ง หรืออย่างน้อยก็ไม่มีน้ำขังในนา จะทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพดี และสามารถใช้เป็นข้อต่อรองให้ขายได้ราคาดี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

รถบรรทุกในการขนย้ายผลผลิตต้องสะอาด และเหมาะสมกับปริมาณผลผลิต ไม่ควรเป็นรถ ที่ใช้บรรทุกดิน สัตว์ มูลสัตว์ ปุ๋ยเคมี หรือสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช เพราะอาจมีการปนเปื้อน ยกเว้นจะทำความสะอาดอย่าง เหมาะสม ก่อนนำมาบรรทุก นอกจากนี้กรณีมีการขนส่งผลผลิตในช่วงฤดูฝน ต้องมีผ้าใบคลุม เพื่อป้องกันผลผลิตได้รับความเสียหาย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช โดยวิธีเขตกรรม ได้แก่ การปรับปรุงดิน น้ำ อากาศ แสงแดด สภาพแวดล้อม ให้มีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช การบำรุงให้พืชมีความสมบูรณ์อยู่เสมอ จะทำให้พืชมีความแข็งแรงทนทานต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืชได้ การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช โดยชีววิธี ได้แก่ การใช้จุลินทรีย์ที่เป็นเชื้อโรคของศัตรูพืชเข้าทำลายศัตรูพืช และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยการใช้พันธุ์ต้านทาน เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีภูมิต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชที่อาจจะเกิดการระบาดในพื้นที่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←	△			←	▽	→		
ข้าวนาปรัง	←	△	▽	→							←	△

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนลาน มีต้นทุนการผลิตข้าว เฉลี่ย ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๕๔๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕ ตำบลดอนลาน อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง		
ค่าเตรียมดิน	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐		
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา ๒๕ กก./ไร่, ราคา ๑๖ บ./กก.)	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐		
ค่าจ้างหว่านข้าว	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐		
ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐		
ค่าจ้างฉีดสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่, ราคา ๑๔ บ./กก.)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่, ราคา ๑๔ บ./กก.)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐		
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ (สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๕ กก./ไร่, ราคา ๑๔ บ./กก.)	๗๐	๗๐	๗๐	๗๐		
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี (จำนวน ๒ ครั้งๆ)	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐		
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-	-		
ค่าปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก	-	-	-	-		
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก (จำนวน..... ครั้งๆ ละ.....บาท)	-	-	-	-		
ค่าสารบำรุงต่าง ๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐		
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่าง ๆ (จำนวน ๑ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐		
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐		
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน ๓ ครั้งๆ ละ ๖๐ บาท)	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐	๑๘๐		
ค่าสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	-	-	-	-		
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์/น้ำหมัก ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	-	-	-	-		
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐		
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐	๔๕๐		
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐		
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐		
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐	๔,๕๔๐		
ผลผลิต (กก./ไร่)	๙๐๐	๘๕๕	๙๕๐	๘๙๐		
ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๗.๒๐	๗.๑๐	๗.๑๐	๗.๑๐		
รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๔๘๐	๖,๐๗๑	๖,๗๔๕	๖,๓๑๙		
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๑,๙๔๐	๑,๕๓๑	๒,๒๐๕	๑,๗๗๙		

ภาพที่ ๒.๙ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๓
(ที่มา : <https://www.google.co.th/search?sxsrf=ALeKko๓๐WKyigluG๓XQGvoc๓OcteGtw๙ag>, พ.ศ.๒๕๖๖,

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนลาน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๖ ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑ .การลดต้นทุนการผลิตข้าว โดยการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในการผลิตข้าว เช่น การตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อปรับปรุงดินก่อนการปลูกพืชทุกครั้ง น้ำหมักชีวภาพใช้เอง ลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๒. การใช้สารชีวภัณฑ์ ทดแทนการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อบิวเวอร์เรีย เป็นต้น

๓. การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว เมื่อได้เรียนรู้เรื่องลักษณะของพันธุ์ข้าวว่าการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวข้าหลายๆ ครั้ง จะทำให้พันธุ์ข้าวอ่อนแอและกลายพันธุ์ได้ จึงได้หันมาใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว หรือศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี เพราะการใช้ เมล็ดพันธุ์ที่ดีจะทำให้ได้พันธุ์ข้าวตรงตามสายพันธุ์ และมีความต้านทานต่อโรคและแมลง ทำให้ลดอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ สามารถลดต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวได้

๔. การจัดการเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก เช่น การคัดแยกเมล็ดลีบและสิ่งเจือปน การแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา การแช่และพักเมล็ดพันธุ์ก่อนนำไปหว่าน เป็นต้น

๕. การใช้เทคโนโลยีร่วมกับการผลิตข้าว ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าว โดยการค้นคว้าข้อมูลจากแอปพลิเคชันต่างๆ จากสมาร์ตโฟน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และนำมาประยุกต์ใช้กับอาชีพการเกษตรของตนเอง อีกทั้งยังใช้การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการต่างๆ

ตารางที่ ๒.๑๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายไพรัตน์ กรัดจินดา	๒	ดอนลาน	ผักไห่	๒๕๖๔	ข้าว
๒	นายสมหมาย ช้างต่อ	๒	ดอนลาน	ผักไห่	๒๕๖๔	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอฝักไถ่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓๔

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า : ไม้ผล (มะม่วง)

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๔ ไร่

(๒) พื้นที่ปลูกไม้ผล

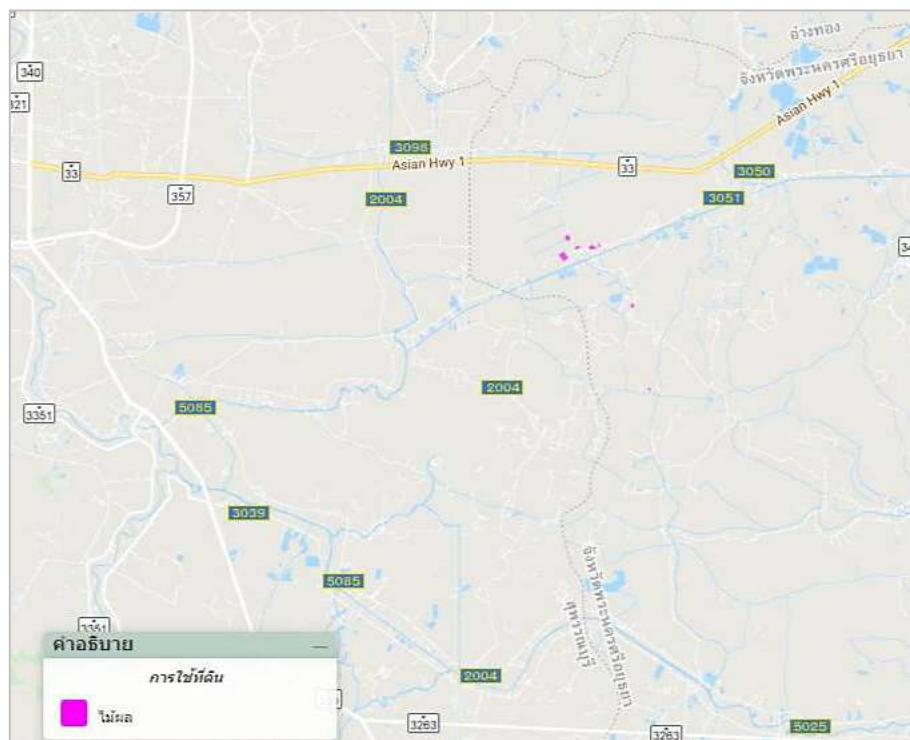
ตำบลดอนลาน อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ไม้ผล จำนวน ๒๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หนุ่ยที่ ๓ จำนวน ๑๐ ไร่ รองลงมาคือหนุ่ยที่ ๒ จำนวน ๖ ไร่ และหนุ่ยที่ ๑ จำนวน ๕ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๒.๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล ตำบลดอนลาน อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หนุ่ยที่	พื้นที่ปลูก ๑๔ (ไร่)
๑	๑	๕
๒	๒	๖
๓	๓	๑๐
๔	๔	๐
๕	๕	๐
๖	๖	๓
	รวม	๒๔

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_๖๒_fmddbd_ap/๑๔/๐๕/, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๐ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม
ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๔ ไร่

ตารางที่ ๒.๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ผล ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลดอนลาน อำเภอดักไผ่

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๒๔ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลดอนลาน	๒๔.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒๔.๐๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่การปลูกไม้ผล จำนวน ๒๔ ไร่ ๑๔ ไร่ ๑๔ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ จำนวน ๑๐ ไร่ ๕ ไร่ ๕ ไร่ รองลงมาคือหมู่ที่ ๒ จำนวน ๖ ไร่ ๓ ไร่ ๓ ไร่ และหมู่ที่ ๑ จำนวน ๕ ไร่ ๔ ไร่ ๔ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๑๙ แสดงปริมาณการปลูกไม้ผล ตำบลดอนลาน อำเภอดักไผ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
๑	๔	๕	๕	๖
๒	๓	๖	๖	๗
๓	๕	๑๐	๑๐	๑๑
๖	๒	๓	๓	๔
รวม	๑๔	๒๔	๒๔	๒๘

(ที่มา : http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_๖๒_fmddfbd_ap/๑๔/๐๕/, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การเลือกใช้นพันธุ์ดี จะต้องเป็นกิ่งพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์ที่เราต้องการ ปัญหาเรื่องการซื้อมะม่วงพันธุ์หนึ่งแล้วได้อีกพันธุ์หนึ่งไปแทนเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะกิ่งพันธุ์ที่ออกมาขายกันใหม่ๆ ราคาแพงๆ หากซื้อไปแล้วเป็นพันธุ์ปลอมนอกจากจะเสียเงินเสียเวลาแล้วยังเข้าไปอีกนาน ในเรื่องนี้ผู้เขียนเคยมีประสบการณ์ในช่วงที่มะม่วงน้ำดอกไม้สีทองออกขายใหม่ๆ คนแห่กันปลูกกันมาก ปลูกไปได้ไม่นานมะม่วงที่ออกมากลับไม่เป็นพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง แต่เป็นมะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ ๔ แทน ดังนั้น ก่อนซื้อจะต้องซื้อจากแหล่งที่เชื่อถือได้

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมพื้นที่ปลูก การปลูกมะม่วงในพื้นที่ดอนจะต้องปรับพื้นที่ให้ค่อนข้างเรียบ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เก็บเศษไม้และก้อนหินออกให้หมด จากนั้นให้ไถดินตากไว้ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์

การวัดระยะปลูก ก่อนอื่นจะต้องดูสภาพพื้นที่เป็นหลัก นักวิชาการหลายท่านต่างแนะนำให้วัดระยะแถวในแนวเหนือ-ใต้ หรือปลูกมะม่วงแบบขวางตะวันเพื่อให้ต้นมะม่วงได้รับแสงแดดอย่างทั่วถึงทุกต้น แต่บางครั้งสภาพพื้นที่ของเราไม่อำนวยก็สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้

(๓) การปลูก

การเตรียมหลุมปลูก หากเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ แนะนำให้ใช้เครื่องเจาะหลุมช่วยจะเป็นการประหยัดเวลาและช่วยประหยัดค่าแรงงานไปได้มาก เครื่องเจาะที่นิยมใช้โดยทั่วไป จะมีขนาดหลุมกว้าง ๕๐-๗๕ เซนติเมตร เจาะลึกลงไปประมาณ ๕๐ เซนติเมตร แต่หากเป็นการปลูกไว้ตามสวนหลังบ้าน แบบบ้านละ ๑-๒ ต้น ให้ใช้จอบขุดหลุมกว้าง, ยาวและลึก ๕๐ เซนติเมตร ก็พอ หลังขุดหลุมเสร็จให้หาปุ๋ยคอกเก่ามาผสมกับดินที่ขุดขึ้นมา ต้นละ ๑-๒ บั้งก็ พยายามใช้จอบผสมคลุกเคล้าดินกับปุ๋ยคอกให้เข้ากันดี เพราะหากผสมไม่ดีอาจมีปัญหาทำให้มะม่วงที่ปลูกใหม่ตายเพราะปุ๋ยคอกได้

ระยะปลูกที่เหมาะสมโดยทั่วไปแล้ว จะใช้ระยะระหว่างต้น ๖ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ปลูกได้ ๔๕ ต้น แต่อาจมีเกษตรกรบางรายปรับระยะปลูกใหม่ให้ชิดกว่าเดิม เป็นระหว่างต้น ๕ เมตร และระหว่างแถว ๖ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกได้ประมาณ ๕๒ ต้น ได้จำนวนต้นมะม่วงเพิ่มจากเดิม ๗ ต้น ต่อไร่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อย แต่การปลูกแบบนี้ชาวสวนจะต้องควบคุมทรงต้นให้ดี

(๔) ระบบการให้น้ำ

๑. เมื่อเก็บเกี่ยวผลเสร็จแล้ว ควรจะใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ และทุกครั้งใส่ปุ๋ยต้องรดน้ำถ้าฝนไม่ตกหรือดินไม่มีความชื้นพอ และควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอกับมะม่วงในช่วงต้องการเร่งการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบ โดยให้น้ำตั้งแต่เก็บเกี่ยวผลเสร็จไปจนถึงเดือนกันยายน

๒. มะม่วงก่อนออกดอก ต้องไม่ให้น้ำเพราะมะม่วงต้องการพักตัวหรือหยุดการเจริญเติบโตทางลำต้น กิ่งและใบเพื่อสะสมอาหารเตรียมแทงช่อดอก ดังนั้นช่วงอดน้ำให้กับต้นมะม่วงเป็นเวลา ๑ เดือน (ต.ค.-ต้นพ.ย.) และอาจใช้วิธีรมควันโดยสุญไฟให้ควันร้อนไล่ความชื้นในดิน หรือวิธีควั่นตามกิ่งไม่ให้น้ำไปถึงยอด

๓. เมื่อมะม่วงเริ่มออกดอกและดอกเริ่มบาน เริ่มให้น้ำโดยให้ทีละน้อยพอหน้าดินเปียก โดยใช้น้ำฉีดล้างช่อดอกก็ได้จนกว่าผสมเกสรติดเป็นผลอ่อนเล็ก ๆ จึงค่อยเพิ่มการให้น้ำขึ้นทีละน้อยแต่ยังไม่ต้องมาก หลังจากนั้น ๔๗ วัน ผลมะม่วงได้วัยขนาดขบเพาะ (นับจากวันที่ดอกบาน) ต้นมะม่วงต้องการน้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอจนกว่าผลมะม่วงอายุได้ ๗๐ วัน นับแต่ดอกบานให้ลดปริมาณการให้น้ำลงทีละน้อย จนกว่าผลอายุ ๙๐ วัน หลังจากดอกบาน (ระยะเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐๐-๑๑๕ วัน)

(๕) การดูแลรักษา

การให้น้ำหลังจากการปลูกใหม่ๆ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น ๓ - ๔ วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้ การให้น้ำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการปลูกมะม่วง เพื่อให้ผลได้อย่างเต็มที่ การให้น้ำอย่างเพียงพอตามที่ต้นมะม่วงต้องการ จะช่วยให้ต้นมะม่วงเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ไม่ชะงักการเจริญเติบโต ทำให้ได้ผลเร็วขึ้น การปลูกมะม่วงในที่ที่น้ำไม่อุดมสมบูรณ์ ควรจะกะเวลาปลูกให้ดี ให้ต้นกล้ามะม่วงได้รับน้ำฝนนานที่สุด เพื่อต้นจะได้ตั้งตัวได้ก่อนที่จะถึงฤดูแล้ง หรือการปลูกต้นกล้าก่อน แล้วจึงจะปลูกมะม่วงตามลงไป ดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยประหยัดการให้น้ำได้มาก

การกำจัดวัชพืชต้องทำอยู่เสมอ เพราะวัชพืชต่างๆ จะคอยแย่งน้ำและอาหารจากต้นมะม่วง และการปล่อยให้แปลงปลูกกรูกร้าง จะกลายเป็นที่อยู่อาศัยของโรคแมลงต่างๆ ที่จะทำลายต้นมะม่วงอีกด้วย การกำจัดวัชพืชทำได้หลายวิธี เช่น การถางด้วยจอบ การปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชแซม การใช้สารเคมี และการคลุมดินด้วยวัสดุคลุมดินต่างๆ เป็นต้น การจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับความสะดวกและเหมาะสมของแต่ละราย เช่น ถ้ามีแรงงานเพียงพอควรปลูกพืชแซม แล้วเก็บเกี่ยวผลผลิตไปเรื่อย ๆ หรือใช้วิธีไถพรวนดินกำจัดหญ้าอยู่เสมอ แต่ถ้ามีแรงงานพอควรใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน เพราะพืชคลุมดินปลูกครั้งเดียวสามารถอยู่ได้หลายปี

(๖) การใส่ปุ๋ย

จำนวนปุ๋ยที่ใส่ ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ดินโปร่ง เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน จำนวนที่ใส่ไม่จำกัด ถ้าดินทรายจัดก็ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ให้มากขึ้น สำหรับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ นั้น จำนวนปุ๋ยที่ใส่ขึ้นอยู่กับว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด แต่มีหลักคิดอย่างคร่าวๆ ได้ดังนี้คือ จำนวน กิโลกรัมของปุ๋ยที่ใส่ต่อต้นต่อปี เท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุของต้นมะม่วง เช่น มะม่วงอายุ ๒ ปีใส่ ๑ กิโลกรัม อายุ ๓ ปี ใส่ ๑.๕ กิโลกรัม อายุ ๔ ปี ใส่ ๒ กิโลกรัม เรื่อยไป จนถึงมะม่วงอายุ ๑๐ ปีใส่ ๕ กิโลกรัม หลังจากมะม่วงอายุ ๑๐ ปี ขึ้นไปแล้วไม่ยึดหลักดังกล่าวนี้ แต่ดูจากผลผลิตมะม่วงแต่ละปี ถ้าปีที่แล้วให้ผลมาก ก็จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณปุ๋ยให้มากขึ้นตามส่วน และยังขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของดินด้วย

วิธีใส่ปุ๋ย เมื่อต้นยังเล็กอยู่ ควรใช้วิธีขุดพรวนดินต้น ๆ รอบๆ ต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แบ่งจำนวนปุ๋ยที่จะใส่ออกเป็น ๔ ส่วน ใส่ปุ๋ยบริเวณรอบๆ ทรงพุ่มตรงบริเวณที่พรวน ประมาณ ๓ ส่วน อีก ๑ ส่วนโรยบนพื้นดินภายในทรงพุ่ม แต่ควรระวังอย่าใส่ปุ๋ยให้ชิดกับโคนต้น เพราะปุ๋ยจะทำให้เปลือกของลำต้นเน่า และจะทำให้มะม่วงตายได้ จากนั้นจึงรดน้ำให้ชุ่ม ส่วนในต้นที่โตแล้ว อาจใช้วิธีขุดเป็นรางดินรอบต้นภายในรัศมีของทรงพุ่ม ขุดรางดินลึกประมาณ ๖ นิ้ว ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักลงไปในราง ตามด้วยปุ๋ยวิทยาศาสตร์ แล้วกลบดิน รดน้ำให้ชุ่ม ส่วนภายในบริเวณทรงพุ่มให้ขุดพรวนเพียงเล็กน้อย แล้วหว่านปุ๋ยเช่นเดียวกัน เหตุผลที่ใส่ปุ๋ยรอบบริเวณรัศมีทรงพุ่ม เพราะรากที่หาอาหารได้แก่รากฝอย จะอยู่มากในบริเวณรัศมีทรงพุ่ม หลังจากใส่ปุ๋ยแล้วควรรดน้ำตาม

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บผลมะม่วงเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ต้องเก็บให้ถูกต้อง เพื่อให้ผลมะม่วงที่ได้มีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด ไม่อ่อนเกินไป หรือปล่อยให้สุกเกินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ของมะม่วง และความใกล้เคียงของตลาด เป็นสำคัญ

ผลมะม่วง ข้อสังเกตง่าย ๆ ว่ามะม่วงจะแก่เมื่อใดนั้น สิ่งที่นำสังเกต ๒ ประการคือ

แก้มผลทั้ง ๒ ข้างพองโตเต็มที่ สีผิวเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีขาวจาง สังเกตจากผิวของผลมะม่วง มีสีขาวนวล หรือไขปกคลุมผล

เก็บตัวอย่างผลมะม่วงมา ๒-๓ ผล เพื่อทดสอบ โดยนำมะม่วงมาแช่น้ำดู หากผลมะม่วงจมน้ำ แสดงว่าแก่จัด ถาลอยแสดงว่ายังอ่อนอยู่พอเก็บได้ และเวลาเก็บต้องอย่าให้ช้า มิฉะนั้นจะเน่าและเสียได้ง่ายเวลามะม่วงสุก

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การบำรุงต้นมะม่วงหลังการเก็บผล

ต้นมะม่วงที่ติดผลจะต้องใช้แร่ธาตุอาหารจำนวนมากสำหรับเลี้ยงผล ยิ่งติดผลมากก็ยิ่งต้องใช้ธาตุอาหารมาก ดังนั้น การบำรุงต้นให้สมบูรณ์หลังจากที่เก็บผลแล้วจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง สามารถจะให้ผลในปีต่อไปได้

การบำรุงต้น ทำได้ดังนี้คือ ขุดพรวนบางๆ รอบโคนต้น โรยปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรืออาจเติมปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงไปด้วยก็จะยิ่งดี เสร็จแล้วรดน้ำให้ชุ่ม หลังจากนั้น ถ้าให้น้ำอยู่เสมอเป็นระยะๆ จะช่วยให้ต้นสมบูรณ์แข็งแรง แต่ควรระงับการให้น้ำประมาณ ๕-๖ เดือน ก่อนที่มะม่วงจะออกดอก เพราะถ้าให้น้ำในระยะนี้ ต้นมะม่วงอาจแตกใบอ่อน แล้วใบอ่อนจะแก่ไม่ทัน การที่มะม่วงจะออกดอกได้ ใบต้องแก่จัดเต็มที่ก่อนเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์

อีกวิธีหนึ่งคือ การทำรางดินรอบต้น โดยการขุดเป็นร่องลึกประมาณ ๑ ศอก รอบต้น ในรัศมีทรงพุ่ม แล้วใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ลงไปในรางดินนั้น แล้วกลบดินรดน้ำให้ชุ่ม ให้ทำเช่นนี้ทุกๆ ปี รางี ๓๘ จะขยายออกไปเรื่อย ๆ เพราะต้นมะม่วงจะโตขึ้นทุกๆ ปี

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคแมลงศัตรูและการป้องกันกำจัด

การพ่นยา กล้ามะม่วงที่ใช้สำหรับเพาะทำต้นต่อ อาจมีเชื้อราและเพลี้ยทำลายยอดอ่อน รวมทั้งแมลงกัดกินใบอ่อนที่ไต่ขึ้นมา จึงจำเป็นต้องพ่นสารเคมีฆ่าเชื้อราและเพลี้ยกันไว้ สารเคมีที่ใช้กันแพร่หลาย ได้แก่ คุปราวิท ป้องกันเชื้อรา และเซฟวิน ป้องกันแมลงกัดกินใบ รวมทั้งพาราไธออน หรือมาลาไธออน กันเพลี้ยหรือแมลงดูดน้ำเลี้ยง

สำหรับมะม่วงต้นใหญ่ ศัตรูที่สำคัญ ได้แก่

๑. แมลง

เพลี้ยจักจั่นมะม่วง (Mango hopper: *Idiocerus* spp) จะเข้าทำลายมะม่วงตั้งแต่เริ่มออกดอก โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากดอกและช่อดอก ทำให้ดอกร่วงหล่น ถ้าดูดน้ำเลี้ยงที่ผลอ่อนก็จะทำให้ผลอ่อนร่วงหล่น มะม่วงไม่ค่อยติดผล เพลี้ยจักจั่นมะม่วงยังถ่ายทอดที่มีลักษณะเป็นน้ำหวานออกมาติดอยู่ตามใบ เป็นอาหารของราดำ ทำให้ราดำระบาดจับอยู่ตามใบมะม่วง ทำให้ใบมะม่วงสังเคราะห์อาหารได้น้อยลง

การป้องกันและกำจัด ให้พ่นสารเคมี เช่น เซฟวินทุก ๗ วัน โดยเริ่มต้นเมื่อมะม่วงเริ่มแตกช่อดอก แต่งเว้นการพ่นสารเคมีเมื่อดอกมะม่วงกำลังบาน และเมื่อเห็นว่ามะม่วงติดผลดีแล้ว

นอกจากวิธีที่กล่าวแล้ว ยังอาจไล่ให้เพลี้ยจักจั่นหนีไปได้ โดยการสูบลมควันที่โคนต้นมะม่วงให้มีควันมากๆ ส่วนการกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลงนั้น ให้ทำก่อนที่จะระบาดมาก หรือทำในระยะที่ยังเป็นตัวอ่อน จะสามารถกำจัดได้ง่าย ถ้าปล่อยไว้นานเป็นตัวแก่จะมีปีกบินหนีไปยังต้นอื่น เมื่อคนเดินเข้าไปใกล้ หรือเมื่อพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งจะทำให้การกำจัดไม่ค่อยได้ผล

เพลี้ยไฟ นอกจากเพลี้ยจักจั่นมะม่วงแล้ว ในระยะที่มะม่วงออกดอกนี้ อาจมีเพลี้ยไฟเข้าทำลายช่อดอกด้วย โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอก ทำให้ดอกร่วง เช่นกัน เพลี้ยไฟทำลายพืชบริเวณใบอ่อน ยอดอ่อน ช่อดอกมะม่วง ทำให้เป็นแผลจุดสีดำ ถ้าระบาดรุนแรงผลมะม่วงจะเป็นสีดำเกือบทั้งหมด ถ้าเป็นระยะดอกจะทำให้ช่อดอกหงิกงอ ดอกร่วง ไม่ติดผลหรือติดผลน้อย ซึ่งจะระบาดเมื่ออากาศร้อนและแห้งแล้ง อย่างไรก็ตามมีการพบเห็นเพลี้ยไฟหลังจากฝนตกบ้าง

การป้องกันและกำจัด ถ้าพบไม่มากให้ตัดทำลาย เผาทิ้ง ถ้าพบมากควรใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่น *Cyhalothrin* หรือ โมโนโครโตฟอส หรือคาร์บาริล ฉีดพ่นอย่างน้อย ๒ ครั้งเมื่อเริ่มแทงช่อดอก และช่วงมะม่วงติดผลขนาด ๐.๕-๑ ซม. หรือเท่ามะเขือพวง

หนอนเจาะลำต้น เป็นหนอนของด้วงปีกแข็ง หนวดยาว ตัวสีน้ำตาล โดยตัวแม่วางไข่ตามรอยแตกของเปลือกต้นมะม่วง แล้วตัวหนอนจะกัดกินเนื้อไม้เข้าไปในต้นหรือกิ่ง และจะสร้างขุยปิดรูที่มันเจาะเข้าไป ถ้าระบาดมากๆ ต้นหรือกิ่งจะตายได้

การป้องกันและกำจัด ป้องกันไม่ให้ด้วงชนิดนี้มาวางไข่ที่เปลือกของลำต้น โดยการทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นและลำต้น อย่าให้ลำต้นมีรอยแผล ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของแมลง การฉีดยาฆ่าแมลงอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ด้วงไม่มีโอกาสวางไข่ โดยฉีดตามรอยแตกของเปลือกไม้ พ่นสารชนิดที่มีกลิ่นและดูดซึมเคลือบเปลือกลำต้นเป็นครั้งคราว หากพบว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว และสร้างขุยปิดปากรูอยู่ ให้รีบทำลายตัวหนอนทันที โดยหาเหล็กแหลมเขี่ยเอาตัวหนอนออกมา หรือฆ่าตัวหนอนเสีย แต่ถ้าตัวหนอนเข้าไปลึกแล้ว ให้ใช้ยาฉีดแบบสเปรย์ฉีดเข้าไปในรู แล้วอุดรูด้วยดินเหนียวหรือดินน้ำมัน หรือเคมีชนิดฟุ้งกระจาย เช่น ฟูมิกแอต พ่นเข้าไปตามรูเพื่อให้สารเคมีระเหยไปฆ่าตัวหนอน จะทำให้ตัวหนอนตาย

ด้วงมะม่วง เป็นด้วงปีกแข็ง มีวงยาว ตัวแก่จะวางไข่ที่ผลอ่อน แล้วตัวหนอนจะเจริญอยู่ในเมล็ด พอเป็นตัวแก่ก็จะกัดกินเนื้อออกมา

การป้องกันและกำจัด เมื่อตัวหนอนเข้าไปอยู่ข้างในแล้ว กำจัดได้ยาก และผลมะม่วงมักเสียหายไปแล้ว การฉีดยาฆ่าแมลงประเภทดูดซึมจะช่วยได้บ้าง การดูแล หมั่นทำความสะอาดสวนอยู่เสมอ ไม่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของด้วงและแมลงต่างๆ จะช่วยป้องกันการระบาดของด้วงมะม่วงได้

แมลงวันผลไม้ทำลายผลมะม่วง แมลงวันผลไม้ตัวเมียจะวางไข่ใต้ผิวของผลมะม่วง เมื่อไข่เจริญเป็นตัวหนอน หนอนจะไชซอนกินเนื้อมะม่วงเป็นอาหาร ทำให้ผลมะม่วงเน่าเสียหายร่วงหล่นได้

การป้องกันและกำจัด ทำได้หลายวิธี

๑. ห่อผลมะม่วงด้วยกระดาษหรือใบตองแห้ง

๒. ทำลายดักแด้โดยการไถพรวนดินบริเวณโคนต้น หรือใช้สารเคมีฆ่าแมลงพ่นลงดินเพื่อฆ่าดักแด้ เช่น ดีลตริน คลอเดน

๓. เก็บผลมะม่วงที่ถูกทำลายโดยแมลงวันผลไม้ที่หล่นโคนต้นทำลายเสีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนลาน มีการปลูกไม้ผล ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ไม้ผล					△							
	←		▽	▽								→
	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๒.๒๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ผล ในตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนลาน มีต้นทุนการผลิตไม้ผล (มะม่วง) โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนไม้ผล เป็นเงิน จำนวน ๒,๕๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒.๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ผล (มะม่วง) ปี ๒๕๖๘ ตำบลดอนลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน บาท		หมายเหตุ
เตรียมแปลง	๒๐๐		
ปลูก	๓๐๐		
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๒๕๐		
ดายหญ้า	๒๐๐		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๒๐๐		
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๑เดือน)	๑๐๐-๑๕๐กรัม/ต้น	๑๕๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ (๓-๔เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๐๐	
ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๒๐ (๕เดือน)	๒๐๐-๓๐๐กรัม/ต้น	๓๕๐	
เก็บเกี่ยวผลผลิต	๓๐๐		
ให้น้ำ	๒๕๐		
รวม		๒,๕๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดำรงวิทยะ ปี ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลดอนลาน จำหน่ายผลผลิตตามตลาดในท้องถิ่น และมีพ่อค้าคนกลางมารับไปขายปลีก

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนลาน ไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านไม้ผล

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า : ไม้ดอก (บัวหลวง)

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกไม้ดอก (บัวหลวง) ทั้งหมด จำนวน ๔๖ ไร่

(๒) พื้นที่ปลูกไม้ประดับ

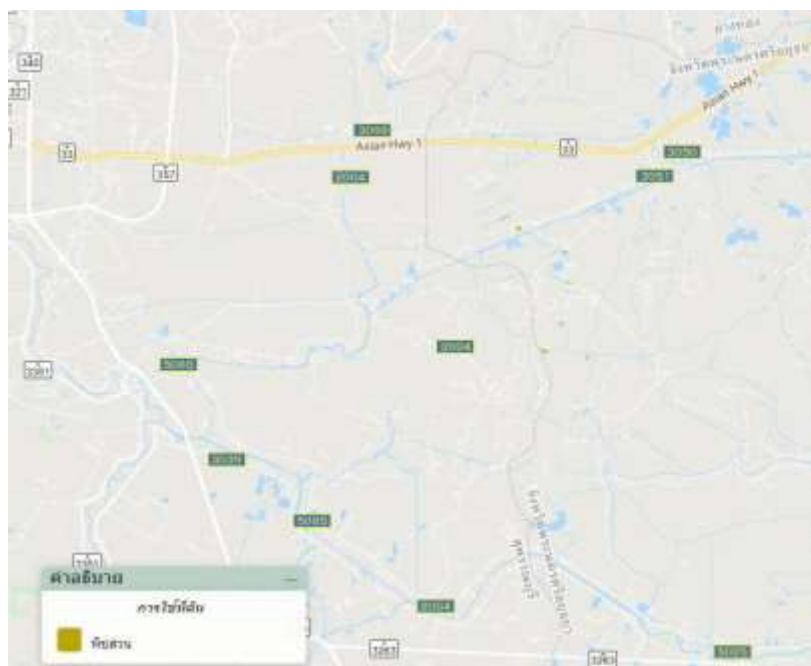
ตำบลดอนลาน อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ไม้ดอก จำนวน ๔๖ ไร่ โดยปลูกในพื้นที่ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๔๖ ไร่

ตารางที่ ๒.๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ดอก ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก ไร่ (ไร่)
๑	๔	๔๖
	รวม	๔๖

(ที่มา : http://farmer.doe.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_๖๒_fmddbd_ap/๑๔/๐๕//, พ.ศ. ๒๕๖๘)

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกพืชสวน ไม้ดอก ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๒.๑๑ แสดงพื้นที่ปลูกไม้ดอก (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกไม้ดอก ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่ปลูกไม้ดอก ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔๖ ไร่

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลดอนลาน มีพื้นที่การปลูกไม้ดอก (บัวหลวง) จำนวน ๔๖ ไร่ ๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกในพื้นที่ หมู่ที่ ๔ จำนวน ๔๖ ไร่ ๔ ครัวเรือน

ตารางที่ ๒.๒๓ แสดงปริมาณการผลิตไม้ดอก ตำบลดอนลาน อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๔	๔	๔๖	๔๖	๕๐	๑.๐๘
รวม	๔	๔๖	๔๖	๕๐	๑.๐๘

(ที่มา : http://farmer.doe.go.th/ecoplant/eco_report/report_rice_๖๒_fmddbd_ap/๑๔/๐๕//, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

คัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์บัวหลวงที่มีลักษณะเด่นและมีศักยภาพดี คือลักษณะดอกใหญ่ สีสวย ตรงตามพันธุ์ ทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมแปลงปลูกบัวหลวง จะมีลักษณะคล้ายกับการทำนา แต่จะขุดแปลงลึกกว่า ประมาณ ๑-๑.๕ เมตร เพื่อให้กักเก็บน้ำสูง ๐.๕-๑ เมตร หากเป็นแปลงเก่าหรือบ่อเก่าให้สูบน้ำออกให้หมด พร้อมไถ และปรับพื้นที่ให้เรียบ และกำจัดวัชพืช หว่านปูนขาว เพื่อฆ่าเชื้อ และปรับสภาพดิน พร้อมตากแดดบ่มประมาณ ๑-๒ อาทิตย์ และทำการหว่านปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๒๔ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยคอก ๒๐๐ กก./ไร่ พร้อมทำการไถ และปรับหน้าดินอีกครั้ง

พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกบัวควรเป็นที่ราบสม่ำเสมอ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ ดินเป็นดินเหนียว การเตรียมพื้นที่สำหรับทำนาบัวก็คล้ายๆ กับการทำนาดำ โดยเริ่มจากการเอาน้ำออกให้แห้ง ยกคันดินทำเป็นคันนา โดยรอบพื้นที่ให้สูงประมาณ ๑.๕ เมตร พื้นที่ควรมีขนาดแล้วแต่สะดวก จากนั้นเก็บเศษวัสดุและกำจัดวัชพืชออกให้หมด ปรับพื้นที่ให้เรียบ ไถตะ โยปูนขาวตากแดดทิ้งไว้ ๗-๑๕ วัน แล้วไถแปรอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับเติมปุ๋ยคอกเก่าๆ เช่น มูลไก่ มูลโค ประมาณไร่ละ ๒๐๐ กิโลกรัม จากนั้นระบายน้ำเข้าให้สูงจากพื้นประมาณ ๑๕ เซนติเมตร ทิ้งไว้ ๓-๕ วัน ทำเทือกโดยใช้คราดหรือลูกทุบ ให้ดินอ่อนตัว แล้วจึงปักดำ ระยะปลูกที่เหมาะสมคือ ๒ X ๒ เมตรในพื้นที่ ๑ ไร่ จะใช้ไหลบัวประมาณ ๔๐๐ ไหล

(๓) การปลูก

เก็บไหลบัวจากแปลงบัวที่เพาะไว้หรือขอซื้อจากนาบัวของเกษตรกรท่านอื่นก็ได้ การปลูกทำได้โดยปล่อยน้ำให้งวด แล้วขุดดินเป็นร่องลึกประมาณครึ่งฝ่ามือ จากนั้นวางไหลบัวลงไป ใช้ดินกลบไหลบัวโดยเว้นเตาเอาไว้ แล้วจึงเริ่มเปิดน้ำเข้านาบัว

(๔) ระบบการให้น้ำ

หลังจากปลูกบัวแล้วในเดือนแรก ควรรักษาระดับน้ำให้ขังอยู่ในแปลงลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันมิให้หญ้าขึ้นในแปลง และบัวสามารถเจริญขึ้นมาพ้นน้ำเพื่อรับแสงสว่างได้เร็ว หลังจากนั้นปล่อยน้ำเข้าแปลงอีกให้ลึกประมาณ ๕๐ เซนติเมตร และลึกไม่เกิน ๑๐๐ เซนติเมตร เพราะความลึกระดับนี้ บัวจะได้รับอุณหภูมิพอเหมาะ ทำให้บัวสามารถออกดอกได้มาก ถ้าระดับน้ำสูงกว่านี้ บัวที่งอกใหม่อาจตายได้ ถ้างอกพ้นผิวน้ำไม่ทัน

(๕) การดูแลรักษา

การให้น้ำ หลังจากปลูกบัวแล้วในเดือนแรก ควรรักษาระดับน้ำให้ขังอยู่ในแปลงลึกประมาณ ๓๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกันมิให้หญ้าขึ้นในแปลง และบัวสามารถเจริญขึ้นมาพ้นน้ำเพื่อรับแสงสว่างได้เร็ว หลังจากนั้นปล่อยน้ำเข้าแปลงอีกให้ลึกประมาณ ๕๐ เซนติเมตร และลึกไม่เกิน ๑๐๐ เซนติเมตร เพราะความลึกระดับนี้ บัวจะได้รับอุณหภูมิพอเหมาะ ทำให้บัวสามารถออกดอกได้มาก ถ้าระดับน้ำสูงกว่านี้ บัวที่งอกใหม่อาจตายได้ ถ้างอกพ้นผิวน้ำไม่ทัน การใส่ปุ๋ย เมื่อบัวเริ่มตั้งตัวได้และแตกใบใหม่ก็จะเริ่มให้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตราไร่ละ ๕๐ กิโลกรัม โดยหว่านลงไปให้ทั่วแปลง

(๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ย จะทำการใส่ปุ๋ยครั้งแรกเมื่อเห็นต้นอ่อนของบัวงอกแล้วประมาณ ๑-๒ อาทิตย์ โดยใช้สูตร ๑๖-๑๖-๘ และอีกครั้งในระยะก่อนบัวออกดอกในสูตร ๑๒-๑๒-๒๔ ทั้งสองครั้งใส่ประมาณ ๓๐ กก./ไร่ นอกจากนี้ในระยะแรกอาจใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ร่วมด้วยในอัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ ไม่ควรใส่ปุ๋ยชนิดนี้มากเพราะอาจทำให้น้ำเน่าเสียได้

(๗) การเก็บเกี่ยว

บัวจะเริ่มออกดอกจนสามารถเก็บขายได้หลังจากปลูก ๓ เดือน การเก็บบัวจำหน่ายจะเก็บแบบวันเว้นวัน ยกเว้นในฤดูหนาวจึงจะเก็บวันเว้น ๒ วัน การเก็บดอกจะเก็บในระยะที่ดอกยังตูม โดยตัดให้มีก้านดอกยาว ๔๐-๕๐ เซนติเมตร หลังเก็บแล้วจะคัดขนาดแล้วนำมาจัดเป็นกำ กำละ ๑๐ ดอก การจัดต้องจัดเรียงให้เห็นดอกทั้ง ๑๐ ดอก หลังจากนั้นจึงห่อด้วยใบบัว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากเก็บเกี่ยวดอกบัวไปเป็นเวลา ๓-๔ เดือน ต้นบัวจะเริ่มโทรม ผลผลิตลดลง เกษตรกรจะมีวิธีบังคับให้ไหลแตกต้นใหม่ โดยระบายน้ำออกจากนาให้แห้ง แล้วใช้รถแทรกเตอร์ลงไปไถดะเพื่อลดความหนาแน่นของต้นบัว หรืออาจใช้ลูกขลุ่ยทุบ แล้วปล่อยน้ำเข้าในแปลงอีกครั้ง บัวจะเริ่มแตกยอดใหม่ และเริ่มเก็บดอกบัวได้ใหม่ในเวลา ๒-๓ เดือน

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยไฟ ไรแดง และเพลี้ยอ่อน จะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อนทำให้ใบเหี่ยวงอ สิ้นลง การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน หรือโพรพาไกต์ (สำหรับกำจัดไร) ฉีดพ่นทุก ๑๕ วัน หรืออย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒. หนอนขนใบ หนอนกินใบ จะกัดกินใบจนไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้มักจะระบาดในฤดูแล้ง การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน ฉีดพ่นทุกๆ ๑๐ วัน

เทคโนโลยี นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ วิศวกรรม เกษตรศาสตร์ >>

๓. หนอนผีเสื้อ หนอนกอ เป็นศัตรูที่สำคัญและระบาดได้ตลอดปี เกิดจากผีเสื้อกลางคืนวางไข่ เมื่อฟักแล้วหนอนจะกัดกินใบบัวทำให้ฉีกขาด

การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น มาลาไรออน ฉีดพ่นหรือหว่านลงในแปลง อัตรา ๕ กิโลกรัมต่อไร่ โรคใบจุด เกิดจากเชื้อรา *Cercospora* sp. เป็นโรคที่ไม่รุนแรงสำหรับบัว ป้องกันกำจัดโดยการตัดใบที่เป็นโรคทิ้ง

โรครากเน่า มีลักษณะอาการ ต้นบัวจะแคระแกรน ลักษณะคล้ายขาดอาหาร ป้องกันกำจัดโดยถอนบัวขึ้นมาตัดเหง้าที่เน่าทิ้ง แล้วปลูกใหม่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลดอนลาน มีการปลูกไม้ดอก (บัวหลวง) ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ไม้ดอก (บัวหลวง)	←					△						→
	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	▽	-----	-----	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒.๑๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกไม้ดอกในตำบลดอนลาน อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดักไถ่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดอนลาน ต้นทุนการผลิตไม้ดอก (บัวหลวง) โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน

๓,๑๐๐ บาท

ตารางที่ ๒.๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตไม้ดอก (บัวหลวง) ปี ๒๕๖๘ ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

รายการ	ในเขตชลประทาน		หมายเหตุ
		บาท	
เตรียมดิน		๒๐๐	
ค่าไถลบัว		๑,๕๐๐	
ปลูก		๓๐๐	
ยาคุมควบคุมโรคพืช		๑๕๐	
ค่าปุ๋ยและค่าแรงใส่ปุ๋ย		๓๐๐	
ให้น้ำ		๓๕๐	
ค่าเก็บเกี่ยว		๓๐๐	
รวม		๓,๑๐๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

สถานการณ์การตลาด ไม้ดอก ตำบลดอนลาน มีตลาดรับซื้อผลผลิต

(๑) วิถีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

วิถีการตลาดไม้ดอกของตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ ส่วนใหญ่เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายให้พ่อค้าตามร้านดอกไม้ โดยเป็นร้านดอกไม้ที่รับซื้อเป็นประจำ ในตลาดจังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีร้านดอกไม้รับซื้อดอกบัวเป็นประจำ และมีการตกลงราคาซื้อขายที่ชัดเจน

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลดอนลาน มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตไม้ดอก ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายวีระพงศ์ บุญมีประเสริฐ	๔	ดอนลาน	ผักไห่	๒๕๖๑	ไม้ดอก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒.๒๖ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒. ต้นทุนการผลิตสูง ๓. คุณภาพผลผลิตไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ๔. ขาดความรู้ด้านวิชาการการผลิตพืช และด้านการตลาด	๑. ภัยพิบัติ (น้ำท่วม,แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. เกษตรกรปลูกพืชพร้อมกัน ชนิดเดียวกันจำนวนมาก ทำให้ถูกกดราคา ๕. ไม่สามารถควบคุมราคาสินค้าทางการเกษตรได้ ๖. มีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อผลผลิต	๑. ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในภาวน้ำน้อย ๒. จัดตั้งศูนย์ ศจช. และ ศดปช. เพื่อให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ ๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔. จัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตรวมกลุ่มกัน ๖. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP และสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาด ๗. ส่งเสริมการผลิตพืชที่ลดต้นทุน เช่น ลดการใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๘. ส่งเสริมการปลูกพืชอื่นๆที่เสริมรายได้จากการปลูกข้าว	ทุกหมู่	
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. เกษตรกรมีอายุมาก ๒. ไม่มีการบริหารจัดการกลุ่ม ๓. ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๔. ขาดองค์ความรู้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ๕. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง	๑. การบริหารจัดการไม่เป็นระบบ เนื่องจากกลุ่มที่ตั้งขึ้นมายังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. กลุ่มไม่เข้มแข็งเนื่องจากเกษตรกรวัยแรงงานไปทำงานโรงงาน	๑. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ๒. ศึกษาดูงานจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ๓. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเชื่อมโยงการตลาด ๔. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ	ทุกหมู่	

Application ด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึง	อุตสาหกรรมทำให้เกษตรกรเป็นผู้มีอายุมากทำไม่ไหว ๓. เกษตรกรไม่มีความรู้ในกิจกรรมของกลุ่มที่เพียงพอ ๔. เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง Application ด้านการเกษตรได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ด้านการใช้ Application ด้านการเกษตร			
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิต และการบรรจุภัณฑ์ ๔. ขาดตลาดรองรับผลผลิต	๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพสินค้า ๓. ขาดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิต	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อของบประมาณจัดซื้อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ส่งเสริมการขอรับมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ให้ความรู้ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร ๔. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิต ๕. ส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาด ผ่านทางเทคโนโลยี หรือการตลาดออนไลน์	ทุกหมู่	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลดอนลาน

ตารางที่ ๒.๒๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) - มีเกษตรกรที่มีความรู้ ด้านการเกษตร และพร้อมที่จะเรียนรู้ - เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก (๘๒.๓๐%) - เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๑๗๒,๗๑๔.๐๖ บาท/ครัวเรือน/ปี - พื้นที่เหมาะสมกับการเกษตร - มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ อยู่ในเขตชลประทาน - มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานด้านการเกษตรในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ - มี SF/YSF ที่มีความรู้ มีทักษะและความชำนาญทางการเกษตร - มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ ศบกด. - มีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน ๑ กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม - มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๘ ราย - เกษตรกรผลิตข้าวเป็นพืชหลัก และพืชอื่นๆ เช่น ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับเป็นพืชรอง	จุดอ่อน (W) - เกษตรกรสูงอายุ/คนรุ่นใหม่ไม่นิยมทำนา - เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเช่านา ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง - แรงงานภาคการเกษตรหายากและราคาสูง - เกษตรกรขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต - เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึง application ด้านการเกษตรเนื่องจากขาดอุปกรณ์และความรู้ทางด้านการใช้ application ด้านการเกษตร - ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง - น้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก - ขาดแคลนแหล่งเก็บน้ำเพื่อการผลิต - การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นลักษณะการเช่าแบบมีสัญญา - สินค้าเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้า - เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง - ดินเสื่อมสภาพขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตเกินความจำเป็น (เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี สารเคมี)
โอกาส (O) - ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน - มีการคมนาคมขนส่งสะดวก - รัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ชัดเจน	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) - สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงทางอาชีพแก่เกษตรกร - ส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยได้ตามมาตรฐาน GAP	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) - ส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต - สนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ - ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต
อุปสรรค (T) - ราคาสินค้าเกษตรมีราคาตกต่ำ - ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช - ปัญหาอุทกภัย - คุณภาพผลผลิตไม่ได้ตามต้องการ	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ส่งเสริมการผลิตและใช้พันธุ์พืชที่ต้านทานต่อโรคพืช	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑. ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP
- ๑.๒. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
- ๑.๓. เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดศักยภาพอาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมีและสารเคมี
- ๒.๒. ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๓. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๓.๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง
- ๓.๒. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์
- ๓.๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การลดต้นทุนการผลิต
- การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัย (GAP)

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
- การลดต้นทุนการผลิต

- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต
- การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนา Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
- การตลาด
- การบริหารจัดการกลุ่ม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาสินค้าการแปรรูปสู่มาตรฐานผลผลิต

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาด้านการแปรรูปผลผลิต
- พัฒนานาบรรจุกัญท์
- พัฒนาด้านการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๕ กลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในโรงเรียน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๖ กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร

๑.๒.๔ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- การผลิตพืชตามมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
- การลดต้นทุนการผลิต
- การเพิ่มผลผลิต
- การตลาด
- การแปรรูปผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนและช่วยเหลือตนเองได้

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตข้าวพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ส่งเสริมเกษตรกรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสากลโดยปรับกระบวนการผลิตทางการเกษตรไปสู่การทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนมากขึ้น และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานความปลอดภัย

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- งดเผาเศษซากวัสดุทางการเกษตร และฟางข้าว

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์บริหารทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการงดการเผาเศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ ๓.๑ สรุปรูปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลดอนลาน อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธี ดำเนินกา น	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568		ปี 2569		ปี 2570		
						จา น	งบประมา ณ	จา น	งบประมา ณ	จา น	งบประมา ณ	จา น	งบประมา ณ	จา น	งบประมา ณ	
พัฒนาการผลิต สินค้า	1. 1. โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว	ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตข้าว	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		58,000		58,000		58,000		58,000		58,000	สนง.เกษตร.ผักไผ่
	2. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี	ส่งเสริมเกษตรกรและชุมชนร่วมวางแผนการจัดการศัตรูพืช ตั้งแต่ก่อนการระบาด ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานให้ครอบคลุมสินค้าเกษตรในพื้นที่	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		100,000		100,000		100,000		100,000		100,000	สนง.เกษตร.ผักไผ่
	3. โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุงดิน	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		100,000		100,000		100,000		100,000		100,000	สนง.เกษตร.ผักไผ่
	4. โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้มาตรฐานความปลอดภัย GAP	เพื่อให้ศูนย์เรียนรู้ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตพืช(GAP)	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.เกษตร.ผักไผ่
	5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร	เพื่อให้เกษตรกรและสินค้าเกษตรมีความปลอดภัย	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.เกษตร.ผักไผ่
	6. โครงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการปลูกพืชด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	เกษตรกร	ตำบลตอนลาน	ถ่ายทอดความรู้		100,000-		100,000-		100,000-		100,000-		100,000-	สนง.เกษตร.ผักไผ่

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุเป้าหมาย)	วิธี ดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568		ปี 2569		ปี 2570		
						งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	งาน	งบประมาณ	
	อาชีพการผลิตไม้ ประดับ	ตอบสนองความต้องการของ ตลาด โดยใช้เทคโนโลยีและ นวัตกรรมการผลิต			ความรู้											
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	1. โครงการพัฒนา แหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	เกษตรกร	ตำบลดอนลาน	ถ่ายทอด ความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.กษอ.ผักไห่
	2. โครงการงดการเผา เศษซากพืช ฟางข้าว และวัสดุการเกษตร	เพื่อลดปัญหามลภาวะทาง อากาศ	เกษตรกร	ตำบลดอนลาน	ถ่ายทอด ความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.กษอ.ผักไห่
การแปรรูปผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	1. โครงการพัฒนา สินค้าการแปรรูปสู่ มาตรฐานผลผลิต	พัฒนาสินค้าแปรรูปให้ได้รับ มาตรฐานผลผลิต	เกษตรกร	ตำบลดอนลาน	ถ่ายทอด ความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.กษอ.ผักไห่
	3. โครงการพัฒนา บรรจุภัณฑ์สินค้า เกษตร	พัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตร	เกษตรกร และ วิสาหกิจ ชุมชน	ตำบลดอนลาน	ถ่ายทอด ความรู้		25,000		25,000		25,000		25,000		25,000	สนง.กษอ.ผักไห่

ภาคผนวก

โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว

1. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรตำบลดอนลาน ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรคืออาชีพทำนา ซึ่งเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้จากการปลูกในฤดูปัจจุบัน เพื่อนำไปใช้เป็นพันธุ์ข้าวในฤดูต่อไป โดยจะทำติดต่อกันเป็นระยะเวลาหลายฤดู ทำให้การทำนาได้ผลผลิตข้าวต่อไร่ต่ำ คุณภาพข้าวไม่ดีและขายไม่ได้ราคา นอกจากนี้ เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่ถูกต้อง เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวและใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มากเกินไป ความจำเป็น ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขายข้าวเปลือกได้กำไรน้อย ดังนั้นจึงเห็นสมควรส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาใช้วิธีที่ลดต้นทุนการผลิตพืชในกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ด้วยการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ โดยเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริงและมุ่งมั่นที่จะลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้เกิดการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เป็นผลทำให้สภาพแวดล้อมในนาดีขึ้น เกษตรกรสุขภาพดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1. เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
- 2.2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันนำความรู้ไปปรับใช้
- 2.3. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2.4. เพื่อให้เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น

3. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 20 ราย

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2568 – 2570

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการหมู่ที่ 1-6 ตำบลดอนลาน อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. กิจกรรม

7. วิธีการดำเนินงาน

- ประชุมชี้แจงเกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการ
- คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่
- จัดทำแปลงสาธิต โดยร่วมกับเกษตรกรในการทำกิจกรรมร่วมกัน
- อบรมเกษตรกรพร้อมเรียนรู้ด้วยกันกับเกษตรกร
- ติดตามผลการจัดอบรมพร้อมทั้งให้คำแนะนำกับเกษตรกร
- ประเมินผลการดำเนินการ

8. งบประมาณ

ขอรับงบประมาณดำเนินการ จำนวน 58,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

1. เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 200 กก. ๆ ละ 24 บาท

เป็นเงิน 4,800

บาท

2. ปุ๋ยเคมีสูตร 16 - 20 - 0 จำนวน 150 กก. ๆ ละ 21 บาท เป็นเงิน 3,150 บาท
3. ปุ๋ยเคมีสูตร 46 - 0 - 0 จำนวน 50 กก. ๆ ละ 25 บาท เป็นเงิน 1,250 บาท
4. ปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 1,000 กก. ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 10,000 บาท
5. สารเคมีกำจัดวัชพืช จำนวน 2 ลิตร ๆ ละ 680 บาท เป็นเงิน 1,360 บาท
5. น้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ (เหมาจ่าย) เป็นเงิน 3,000 บาท
9. สวิงโอบแมลง ขนาด 30 x 100 ซม.จำนวน 5 อัน ๆ ละ 200 บาท เป็นเงิน 1,000

บาท

10. ถูพลาสติก ขนาด 30 x 45 ซม. จำนวน 2 กก. ๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 100

บาท

11. กระดาษ A4 จำนวน 2 รีม ๆ ละ 120 บาท เป็นเงิน 240 บาท
12. สมุดปกอ่อน จำนวน 25 เล่ม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 250 บาท
13. ปากกา จำนวน 25 ด้าม ๆ ละ 10 บาท เป็นเงิน 250 บาท
14. กระดาษฟาง จำนวน 5 กก. ๆ ละ 80 บาท เป็นเงิน 400 บาท
15. ปากกาเคมีสีแดง,ดำ,เขียว,น้ำเงิน,จำนวน 40 ด้าม ๆ ละ 20 บาท เป็นเงิน 800

บาท

16. แวนขายขนาดกำลังขาย 15 เท่า จำนวน 5 อัน ๆ ละ 200 บาท เป็นเงิน1,000 บาท
 17. กระดาษขาว 2 “ จำนวน 10 ม้วน ๆ ละ 45 บาท เป็นเงิน 450 บาท
 18. กรงเลี้ยงแมลงขนาด 40x70 ซม. จำนวน 3 กรง กรงละ 650 บาท เป็นเงิน 1,950 บาท
 19. ค่าอาหารกลางวันและเครื่องดื่มจำนวน 10 ครั้งๆ ละ 2,000 บาท เป็นเงิน20,000 บาท
 12. ค่าวิทยากร จำนวน 8 ครั้ง ๆ ละ 1,000 บาท เป็นเงิน 8,000 บาท
- รวมทั้งสิ้น เป็นเงิน 58,000 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

1. ทำให้เกษตรกรในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการใช้สารเคมี และไม่ใช้สารเคมี
2. เกษตรกรในพื้นที่เริ่มการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตข้าว
3. เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
4. สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น สภาพแวดล้อมดีขึ้น

โครงการจัดการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลดอนลาน

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ การทำงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ในระดับตำบล ให้บริการในการจัดเก็บข้อมูลด้านการเกษตร ประชาสัมพันธ์การเกษตร และช่วยเหลือภัยธรรมชาติ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อบรมถ่ายทอดความรู้ตามแผนพัฒนา

ดังนั้น คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลดอนลาน จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินการพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับตำบล

2. วัตถุประสงค์

- เพื่อสนับสนุนศูนย์บริการฯ
- เพื่อจัดหาวัสดุสำนักงาน เพื่อดำเนินการบริการพัฒนาเกษตรระดับตำบล
- เพื่อรักษาสีเขียวแวดล้อมให้สมดุลธรรมชาติ

3. เป้าหมาย

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรระดับตำบล หมู่ 1 – 6 ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่

4. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ 2568 – 2570

5. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ 2 ตำบลดอนลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. กิจกรรม

7. วิธีการดำเนินงาน

- จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ
- จัดหาวัสดุสำนักงาน และวัสดุโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ทางวิชาการ
- ให้บริการเกษตรกรที่มาติดต่อที่ศูนย์บริการฯ จัดเก็บข้อมูล
- ประเมินผล

8. งบประมาณ

ขอรับงบประมาณดำเนินการ จำนวน 45,800 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

- ค่าตอบแทนในการจัดเสวนาหาความรู้ให้กับคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ

14 คน x 100 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 16,800 บาท

- ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ

2 คน x 1,000 บาท x 12 ครั้ง เป็นเงิน 24,000 บาท

- ค่าวัสดุสำนักงาน / วัสดุโฆษณาและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ นิทรรศการวิชาการ

เป็นเงิน 5,000 บาท

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เพื่อเป็นการสนับสนุนคณะกรรมการศูนย์ฯ ในการส่งเสริมพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- เพื่อให้เกษตรกรได้พัฒนาอาชีพทางการเกษตรให้ดีขึ้น
- เกษตรกรสามารถได้รับข่าวสารความรู้อย่างทั่วถึงในตำบล

บรรณานุกรม

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> (ทรัพยากรดิน), ๒๕๖๓

ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๔ (ตัดยอด ๓๐ เม.ย. ๖๕)

สืบค้นจาก : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ พ.ศ.๒๕๖๕